

Bruselj, 10. junij 2024
(OR. en)

10910/24

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0232(COD)

ENV 609
CLIMA 237
AGRI 478
FORETS 168
RECH 273
TRANS 298
CODEC 1478

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	10236/24
Št. dok. Kom.:	11566/23 + ADD 1 - COM(2023) 416 final + Annexes
Zadeva:	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremljanju in odpornosti tal (pravila o spremljanju tal) – splošni pristop

---

I. UVOD

1. Komisija je 5. julija 2023 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog direktive o spremljanju in odpornosti tal (v nadaljnjem besedilu: pravila o spremljanju tal). Predlog in priloženo oceno učinka je predstavila na seji Delovne skupine za okolje 27. julija (videokonferenca) in 6. oktobra 2023.

2. Cilj predloga je EU usmeriti na pot, po kateri naj bi do leta 2050 dosegla cilj glede zdravih tal. S predlogom se uvaja obvezno spremljanje zdravja tal, začenja se postopno izvajanje trajnostnega upravljanja tal in obravnavajo se primeri nesprejemljivih tveganj za zdravje in okolje zaradi onesnaženosti tal. Je del širšega zakonodajnega svežnja o „zagotavljanju odporne in trajnostne rabe naravnih virov EU“. Predlog je v skladu s strategijo EU za tla do leta 2030, ki je pomemben sestavni del evropskega zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 v boju proti podnebnim spremembam in izgubi biotske raznovrstnosti.
3. V Evropskem parlamentu je bil dosje posredovan Odboru za okolje, javno zdravje in varnost hrane (ENVI), ki je za poročevalca imenoval Martina Hojsika (Renew, Slovaška.) Evropski parlament je stališče sprejel 10. aprila 2024.
4. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje dal 25. oktobra 2023. Mnenje Odbora regij naj bi bilo sprejeto 19. junija 2024.
5. Svet za kmetijstvo in ribištvo je o predlogu razpravljal 18. septembra 2023, na seji Sveta za okolje 18. decembra 2023 pa je potekala izmenjava mnenj. Na ravni delovne skupine je bil predlog obravnavan med španskim in belgijskim predsedovanjem in dosežen je bil dober napredek.
6. Odbor stalnih predstavnikov je 29. maja 2024 preučil predlog predsedstva za splošni pristop. Večina delegacij je podprla pristop predsedstva, nekaj pa jih je izrazilo pomisleke glede določenih vprašanj, med drugim glede zaupnosti podatkov v okviru razkritja podatkov o vzorčenju, roka za prve meritve tal, nekaterih tehničnih zahtev za vzorčenje na terenu na območjih z visoko vsebnostjo kamnin ter vpliva direktive na projekte na področju energije iz obnovljivih virov in na rudarstvo.

7. Predsedstvo je zato v kompromisno besedilo za splošni pristop vneslo nekaj prilagoditev, vendar ni vključilo predlogov, s katerimi bi se spremenilo krhko ravnovesje, doseženo med pogajanja. Spremembe so bile uvedene zlasti v členu 8(2a) (Meritve in metodologije), členu 19(4a) (Obveščanje javnosti) in Prilogi II, točka 2 (Vzorčna raziskava na terenu).

II. GLAVNI ELEMENTI KOMPROMISNEGA BESEDILA PREDSEDSTVA

8. Kompromisno besedilo predsedstva spreminja predlog Komisije z različnih vidikov. Njegov namen je odgovoriti na pomisleke delegacij, hkrati pa ohraniti pravo ravnovesje med potrebno prožnostjo ter ohranitvijo ciljev in celovitosti predlagane direktive. Glavni elementi kompromisnega besedila so:

- a) Spremljanje in ocenjevanje zdravja tal (členi 4–9 ter povezane opredelitve, priloge in uvodne izjave) ter trajnostno upravljanje tal (člen 10 in Priloga III)*

Predsedstvo je v predlog Komisije vključilo več novih pojmov in pojasnil, da bi se doseglo ravnovesje med priznavanjem obstoječih podatkov in sistemov spremljanja ter doseganjem določene ravni usklajenosti.

Okvir za spremljanje (člen 6)

V besedilu predsedstva je pojasnjena upravna struktura v zvezi z okvirom za spremljanje zdravja tal. V „območje spremljanja stanja tal“ je uveden pojem „enota tal“ s precej homogenimi značilnostmi tal, ki temeljijo na minimalnih parametrih, opredeljenih na ravni EU, med drugim na vrstah tal in rabi zemljišč, vendar pa imajo države članice dovolj prožnosti, da uporabijo podrobnejše enakovredne podatke, če so na voljo, in upoštevajo dodatne parametre, kot so podnebje, okoljska območja ali povodja. Zaradi strukture upravljanja, ki je potrebna, da se zagotovi izpolnjevanje obveznosti iz Direktive, sta pojasnjena pojma „območje spremljanja stanja tal“ in „pristojni organi“.

Besedilo predsedstva omogoča prožnost glede ravni, na kateri bi bilo treba vzpostaviti okvir za spremljanje, in določa, da bi bilo treba zdravje tal spremljati na ravni enote tal, pozidavo in uničenje tal pa na ravni območja. Države članice lahko okvir za spremljanje prilagodijo za najbolj oddaljene regije ob upoštevanju njihovih posebnih značilnosti.

Meritve in metodologije (člen 8)

Besedilo predsedstva zagotavlja dodatna pojasnila in prožnost v zvezi z metodologijami za določitev vzorčevalnih mest in vzorčno raziskavo.

Preoblikovani so bili tudi deskriptorji tal in z njimi povezane metodologije, da bi se v njih boljše odražale obstoječe prakse in bi se zagotovila usklajenost z drugimi obstoječimi zahtevami, kadar koli bi bilo to mogoče. V besedilu predsedstva je pojasnjena tudi organizacija sodelovanja med državami članicami in Komisijo v zvezi z določitvijo vzorčevalnih mest, po potrebi pa tudi z vzorčenjem s strani Komisije. Večja prožnost v zvezi z meritvami tal je med drugim zagotovljena z možnostjo uporabe obstoječih podatkov in mrež za spremljanje, ponovne uporabe enakovrednih podatkov in/ali odstopanja od cikla spremljanja za deskriptorje tal, ki se razvijajo v daljšem časovnem obdobju. Da bi zagotovili reprezentativnost in primerljivost meritev tal, predsedstvo predlaga tudi vključitev minimalnih zahtev za nadzor kakovosti laboratorijev, ki analizirajo vzorce tal.

Ocena zdravja tal (člena 7 in 9)

Predsedstvo v odgovor na zahteve držav članic po večji prožnosti in potrebo po prilagoditvi lokalnim okoliščinam predlaga, da se načelo „one out all out“ (eden ven, vsi ven) nadomesti s sistemom dvojne vrednosti: (i) nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti, ki izražajo dolgoročne cilje predloga, in (ii) operativne sprožitvene vrednosti, določene na ravni držav članic za vsak deskriptor tal, da se omogoči prednostno razvrščanje in postopno izvajanje ukrepov za doseganje zdravega stanja tal. Večja prožnost je bila na primer dodana z možnostjo, da države članice same opredelijo pogoje, pod katerimi se tla štejejo za zdrava, s čimer lahko prilagodijo ciljne vrednosti vrsti tal, lokalnim razmeram tal in podnebnim razmeram ter izključijo nekatera tla s posebnimi naravnimi značilnostmi iz obveznosti izpolnjevanja ustreznega merila.

Predsedstvo v odgovor na pomisleke več delegacij predlaga, da se deskriptor za erozijo tal iz Priloge I, del A (deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni EU), prestavi v Prilogo I, del B (deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni držav članic), kar bi državam članicam omogočilo prožnost pri določanju največje trajnostne vrednosti za ta deskriptor.

Besedilo predsedstva prav tako ne vsebuje več določbe o prostovoljnem izdajanju zdravstvenih spričeval za tla, saj je delegacije niso podprle.

Trajnostno upravljanje tal (člen 10)

V besedilu predsedstva je pojasnjena vodilna narava načel trajnostnega upravljanja tal iz Priloge III, kar državam članicam omogoča, da sestavijo svoj seznam pozitivnih in negativnih praks ob upoštevanju obstoječih programov, načrtov, ciljev in ukrepov iz Priloge IV.

b) *Izkoriščanje zemljišč/pozidava tal in uničenje tal (členi 6, 7, 8, 9 in 11 ter povezane opredelitve pojmov, priloge in uvodne izjave)*

Predsedstvo predlaga, da se k tej zapleteni temi pristopi postopno in da se v prvi fazi razreši najvidnejši in najučinkovitejši vidik izkoriščanja zemljišč, ki ga je hkrati tudi najlažje spremljati, pri čemer bi bil poudarek na pozidavi tal in uničenju tal, obenem pa bi se ohranjal ambiciozen dolgoročni cilj za izkoriščanje zemljišč iz strategije za tla do leta 2030, da bi do leta 2050 prispevali k načelu ničelnega neto izkoriščanja zemljišč. Predlagani okvir temelji na treh glavnih vidikih: (i) spremljanje kazalnikov pozidave tal in uničenja tal z daljinskim zaznavanjem na ravni območja, in sicer s proizvodi programa Copernicus kot minimalno skupno osnovo, po potrebi dopolnjenimi z nacionalnimi evidencami (člen 6(5), Priloga II, del C); (ii) prispevek za oceno zdravja tal z opredelitvijo vpliva na izgubo ekosistemskih storitev in oceno morebitnega prispevka k izboljšanju zdravja tal z odstranjevanjem pozidave in renaturacijo (člen 9(4)); (iii) načela blažitve, ki temeljijo na prizadevanjih, za ublažitev in kompenziranje vpliva pozidave tal in uničenja tal na zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev (člen 11, uvodni izjavi 30d in 30e).

Ker je veliko delegacij zahtevalo nadaljnjo izboljšavo člena 11 ter z njim povezanih uvodnih izjav 30d in 30e, predsedstvo predlaga kompromis, in sicer da se v naslovu člena 11 doda sklicevanje na „načela blažitve izkoriščanja zemljišč“ in pojasni, da ta določba temelji na prizadevanjih in se uporablja le za nove primere pozidave tal in uničenja tal v okviru izkoriščanja zemljišč, ne pa tudi za že pozidana ali uničena tla. Pojasnjeno je tudi, da ta načela ne bodo prevladala nad odločitvami držav članic o prostorskem načrtovanju, temveč bodo namenjena predvsem vzpostavitvi dobrih praks za ublažitev vpliva takih odločitev, ki naj jih države članice upoštevajo pri načrtovanju rabe zemljišč. Poleg tega uporaba načel blaženja ni zajeta v obveznost poročanja. V uvodni izjavi 30d so dodatna pojasnila v zvezi s klasifikacijo tal, na katerih se nahajajo konstrukcije za energijo iz obnovljivih virov.

c) *Upravljanje onesnaženih območij (členi 12–16 ter povezane opredelitve, priloge in uvodne izjave)*

Tudi v zvezi s tem vprašanjem je predsedstvo uvedlo večjo prožnost. Predlagan je postopen pristop, ki temelji na tveganju, za opredelitev in preiskovanje potencialno onesnaženih območij ter za oceno tveganja in upravljanje onesnaženih območij, da bi lahko države članice ob upoštevanju morebitnih tveganj, socialno-ekonomskih razmer ter sedanje in načrtovane rabe zemljišč prednostno razvrstile ukrepe. Za lažjo opredelitev potencialno onesnaženih območij in prednostno razvrstitev ukrepov morajo države članice določiti seznam dejavnosti, ki bi lahko povzročile onesnaženje. Dodana sta bila tudi opredelitev potencialno onesnaženega območja in pojasnilo, da lahko do onesnaženja pride tudi na ravni pod tlemi, tj. v kamnini ali matični podlagi. Sodelovanje javnosti je natančneje določeno in omejeno na prve faze postopka, tj. na vzpostavitev in uporabo postopnega pristopa, ki temelji na tveganju, ter opredelitev in preiskovanje potencialno onesnaženih območij.

Besedilo od držav članic zahteva tudi, da določijo hierarhijo odgovornosti, v kateri so opredeljene odgovorne strani za preiskovanje potencialno onesnaženih območij ter ocenjevanje tveganja in upravljanje onesnaženih območij, za katera je težko določiti onesnaževalca. Državam članicam je prepuščeno, da same odločijo, ali bodo za območja, onesnažena v preteklosti, in za novo onesnažena območja uporabile različne pristope. V besedilu predsedstva je pojasnjeno tudi, da se v primeru, ko ni mogoče določiti odgovorne strani ali nobene strani ni mogoče šteti za odgovorno, lahko uporabijo sredstva EU. Določeno je tudi, da je treba priznati prejšnje ukrepe in obstoječe sheme upravljanja v zvezi z onesnaženimi območji (preiskave, ocene tveganja, ukrepi za zmanjšanje tveganja in registri), če izpolnjujejo pravila o spremljanju tal.

Predsedstvo predlaga tudi prožnejši pristop k oceni za posamezno območje in upravljanju onesnaženih območij. Konkretno to pomeni, da so zdaj faze in načela v zvezi z metodologijo za oceno za posamezno območje prostovoljni, pojasnjeno pa je tudi, da bi morala biti ocena za posamezno območje sorazmerna s kompleksnostjo območja in da morda ne bo potrebna, če je mogoče na podlagi prvotne preiskave ugotoviti, ali onesnaženje tal predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi ali okolje oziroma ali je potrebna remediacija. V besedilu je ohranjen pristop Komisije k ukrepom za zmanjšanje tveganja, tj. obveznost držav članic, da opredelijo, kaj predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi in okolje zaradi onesnaženih območij, ter zagotovijo izvajanje ustreznih ukrepov, katerih primeri so navedeni v Prilogi V, da se tveganja v ustreznem časovnem okviru zmanjšajo na sprejemljivo raven.

d) Poročanje in obveščanje javnosti (členi 6, 16, 18 in 19 ter povezane priloge in uvodne izjave)

V odgovor na pomisleke delegacij v zvezi z zaupnostjo in varstvom občutljivih podatkov je v besedilu predsedstva določeno, da bi morala biti javnost o rezultatih spremljanja in ocen tal obveščena v obliki zbirnih podatkov. Zaradi dodatne pojasnitve vprašanja zaupnosti podatkov je bilo dodano tudi sklicevanje na uredbo o evropski statistiki ter zaščito lastništva podatkov (člena 18(2) in 19(4a) ter uvodna izjava 36). Pojasnjeno je tudi, da bi bilo treba namesto stalnega dostopa do informacij in podatkov za poročanje zagotoviti njihov učinkovit prenos in izmenjavo med državami članicami ter Komisijo in EEA. Poleg tega za razkritje nekaterih podatkov in informacij ter poročanje velja odstopanje zaradi javne varnosti ali nacionalne obrambe (členi 6(7a), 16a, 18(2a), uvodna izjava 25a).

e) *Druga vprašanja:*

- opredelitev pojmov (člen 3): črtanih je bilo več opredelitev pojmov, ki se v revidiranem besedilu ne uporabljajo (polnaravno zemljišče, umetno zemljišče, geografsko eksplicitni podatki), dodane pa so bile opredelitve novih pojmov (enota tal, potencialno onesnaženo območje, ukrepi za zmanjšanje tveganja, opredelitve v zvezi s pozidavo tal in uničenjem tal, območje poselitve ter organska in mineralna tla). Uvedena so bila tudi pojasnila in prilagoditve v skladu s spremembami iz drugih delov besedila;
- financiranje s strani Unije (člen 17, uvodna izjava 11): predsedstvo kot kompromis predlaga nevtralno sklicevanje na finančne programe Unije v skladu z njihovimi veljavnimi pravili in pogoji;
- dostop do sodnega varstva (člen 22, uvodni izjavi 49 in 49a): besedilo je usklajeno s podobnimi določbami v zakonodaji, o kateri sta se sozakonodajalca že dogovorila;
- kazni (člen 23): na zahtevo številnih delegacij je bila določba črtana;
- podpora Komisije (člen 23a, uvodni izjavi 52a in 52b) ter roki: zaradi lažjega izvajanja Direktive sta v besedilu predsedstva predvideni podpora in pomoč Komisije v obliki nezavezujočih dokumentov in znanstvenih orodij, pa tudi izmenjava informacij, izkušenj in dobrih praks v zvezi s številnimi vprašanji, ki jih zajema Direktiva. Nekoliko so podaljšani tudi roki za meritve tal in ocene zdravja tal ter za opredelitev in registracijo obstoječih potencialno onesnaženih območij.

III. ZAKLJUČEK

9. S kompromisnim besedilom predsedstva je vzpostavljeno občutljivo ravnovesje, ki ga je podprla večina delegacij. Besedilo je v prilogi k temu dopisu. Spremembe predloga Komisije so v **krepekem tisku**, črtano besedilo pa je označeno z [...]. Najnovejše spremembe, vnesene po seji Odbora stalnih predstavnikov 29. maja, so v **krepekem tisku in podčrtane**, črtano besedilo pa je označeno z [...].

10. Svet naj doseže dogovor o splošnem pristopu iz priloge k temu dopisu. Splošni pristop bo mandat Sveta za prihodnja pogajanja z Evropskim parlamentom v okviru rednega zakonodajnega postopka.

—

Predlog
direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremljanju in odpornosti tal (pravila o spremljanju tal).

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Tla so bistven in omejen **vir – za katerega se šteje, da je v človeškem časovnem merilu neobnovljiv in nenadomestljiv** [...] –, ključnega pomena za gospodarstvo, okolje in družbo.
- (2) Zdrava tla so v dobrem kemijskem, biološkem in fizikalnem stanju, tako da lahko zagotavljajo ekosistemske storitve, ki so bistvene za ljudi in okolje, kot so varna, hranljiva in zadostna hrana, biomasa, čista voda, kroženje hranil, shranjevanje ogljika in habitat za biotsko raznovrstnost. Vendar je 60–70 % tal v Uniji [...] **degradiranih** in se še naprej slabšajo.

---

¹ UL C , , str. .

² UL C , , str. .

- (2b) Tla zagotavljajo tudi druge storitve, tako da so, na primer, fizična platforma za infrastrukturo in človeške dejavnosti, vir surovin ali arhiv geološke, geomorfološke in arheološke dediščine. Za te storitve se pogosto šteje, da so ekosistemske storitve tal, vendar funkcionalni ekosistem ni potreben za vse od njih, poleg tega pa so pogosto – zlasti v primeru platforme za infrastrukturo ali vira surovin – nezdružljive z drugimi ekosistemskimi storitvami tal, saj same po sebi povzročajo degradacijo tal. Tla se pogosto največkrat tudi uporabljajo za te storitve, posledica česar je znatna izguba navedenih bistvenih ekosistemskih storitev in degradacija tal. Zato je treba najti ravnotežje med tema vrstama ekosistemskih storitev tal.**
- (2c) Degradacija tal vpliva na ekosistemske storitve, ki jih zagotavljajo tla, kar ima negativne posledice za zdravje ljudi in okolje, zajema pa lahko različne vidike fizične degradacije, kot so pozidava tal in izguba naravnih lastnosti tal na splošno, erozija prsti, zbitje tal ter zmanjšanje zadrževanja in pronicanja vode v tla, ter kemične in biološke degradacije, kot so nakopičenost hranilnih snovi v tleh ali izčrpanost tal, zakisljevanje, zaslanjevanje in onesnaženost tal ter izguba organskega vodika in biotske raznovrstnosti tal ter biološke aktivnosti tal.**
- (3) Degradacija tal Unijo vsako leto stane več deset milijard evrov. Zdravje tal vpliva na zagotavljanje ekosistemskih storitev, ki imajo pomemben gospodarski donos. Trajnostno upravljanje in regeneracija tal sta zato gospodarsko smiselna ter lahko znatno zvišata ceno in vrednost zemljišč v Uniji.

- (4) V evropskem zelenem dogovoru³ je določen ambiciozen načrt za preoblikovanje Unije v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, katerega cilji so varovanje, ohranjanje in poživitev naravnega kapitala Unije ter varovanje zdravja in dobrobiti državljanov. Komisija je v okviru evropskega zelenega dogovora sprejela strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030⁴, strategijo „od vil do vilic“⁵, akcijski načrt za ničelno onesnaževanje⁶, strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam⁷ in strategijo EU za tla do leta 2030⁸.
- (5) Unija je zavezana agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja⁹. Zdrava tla neposredno prispevajo k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja trajnostnega razvoja 2 (odprava lakote), cilja trajnostnega razvoja 3 (zdravje in dobro počutje), cilja trajnostnega razvoja 6 (čista voda in sanitarna ureditev), cilja trajnostnega razvoja 11 (trajnostna mesta in skupnosti), cilja trajnostnega razvoja 12 (odgovorna poraba in proizvodnja), cilja trajnostnega razvoja 13 (podnebni ukrepi) in cilja trajnostnega razvoja 15 (življenje na kopnem). Cilj trajnostnega razvoja 15.3 zajema boj proti dezertifikaciji, obnovo degradiranih zemljišč in tal, tudi zemljišč, prizadetih zaradi dezertifikacije, suše in poplav, ter prizadevanja za uresničitev sveta brez degradacije tal do leta 2030.

---

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020) 380 final).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020) 381 final).

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021) 400 final).

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).

⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za tla do leta 2030 – Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje (COM(2021) 699 final).

⁹ <https://sdgs.un.org/goals>

- (6) Unija in njene države članice so se kot pogodbenice Konvencije o biološki raznovrstnosti, odobrene s Sklepom Sveta 93/626/EGS¹⁰, na 15. konferenci pogodbenic dogovorile o Kunminško-montrealskem svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost¹¹, ki zajema več v ukrepe usmerjenih svetovnih ciljev za leto 2030, pomembnih za zdravje tal. Prispevek narave za ljudi, vključno z zdravjem tal, bi bilo treba obnoviti, ohraniti in povečati.
- (7) Unija in njene države članice so se kot pogodbenice Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal (UNCCD), odobrene s Sklepom Sveta 98/216/ES¹², zavezale boju proti dezertifikaciji in blažitvi učinkov suše v prizadetih državah. Trinajst držav članic¹³ se je na podlagi UNCCD opredelilo za države, ki jih je prizadela dezertifikacija.
- (8) V skladu z Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) se zemljišča in tla hkrati štejejo za vir in ponor ogljika. Unija in države članice so se kot pogodbenice zavezale, da bodo spodbujale trajnostno upravljanje, ohranjanje in povečanje ponorov in skladišč ogljika.
- (9) V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je navedeno, da je bistveno okrepiti prizadevanja za varstvo rodovitnosti tal, zmanjšanje erozije prsti in povečanje organske snovi v tleh z uporabo praks trajnostnega upravljanja tal. Navedeno je tudi, da je treba doseči znaten napredek pri opredeljevanju območij onesnaženih tal, obnovi degradiranih tal, opredelitvi pogojev za njihovo dobro ekološko stanje, vzpostavitvi ciljev obnove in izboljšanju spremljanja zdravja tal.

---

¹⁰ Sklep Sveta z dne 25. oktobra 1993 o sklenitvi Konvencije o biološki raznovrstnosti (93/626/EGS) (UL L 309, 13.12.1993, str. 1).

¹¹ Sklep, sprejet na Konferenci pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti 19. decembra 2022, 15/4, Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost.

¹² Sklep Sveta z dne 9. marca 1998 o sklenitvi, v imenu Evropske skupnosti, Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo, zlasti v Afriki (UL L 83, 19.3.1998, str. 1).

¹³ Bolgarija, Ciper, Grčija, Hrvaška, Italija, Latvija, Madžarska, Malta, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija.

- (10) Strategija EU za tla do leta 2030 določa dolgoročno vizijo, da bodo do leta 2050 vsi ekosistemi tal v EU zdravi in zato odpornejši. Zdrava tla kot ključna rešitev pomagajo pri obravnavi ciljev EU glede doseganja podnebne nevtralnosti in odpornosti na podnebne spremembe, razvoja čistega in krožnega (bio)gospodarstva, spremembe trenda izgube biotske raznovrstnosti, varovanja zdravja ljudi, zaustavitve dezertifikacije in spremembe trenda degradacije tal.
- (11) Financiranje je ključno za omogočanje prehoda na zdrava tla. Večletni finančni okvir predstavlja več možnosti financiranja, ki so na voljo za varstvo, trajnostno upravljanje in regeneracijo tal. „Evropski dogovor o tleh“ je ena od petih misij EU v okviru programa Obzorje Evropa in je posebej namenjen spodbujanju zdravja tal. Misija EU za tla je ključni instrument za izvajanje te direktive. Njen cilj je voditi prehod na zdrava tla s financiranjem ambicioznega programa za raziskave in inovacije, vzpostavitev mreže 100 živih laboratorijev in svetilnikov na podeželskih in mestnih območjih, spodbujanjem razvoja harmoniziranega okvira za spremljanje tal in ozaveščanjem o pomenu tal. Drugi programi Unije, ki predstavljajo cilje, ki prispevajo k zdravim tlam, so skupna kmetijska politika, skladi kohezijske politike, program za okolje in podnebne ukrepe, delovni program Obzorje Evropa, Instrument za tehnično podporo, mehanizem za okrevanje in odpornost ter program InvestEU.

- (12) V strategiji za tla do leta 2030 je bilo napovedano, da bo Komisija predložila zakonodajni predlog o zdravju tal, da bi se omogočilo uresničevanje ciljev strategije za tla in doseglo dobro zdravje tal po vsej EU do leta 2050. Evropski parlament je v resoluciji z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal¹⁴ poudaril, da je treba tla v Uniji zaščititi in promovirati zdrava tla, saj se degradacija tal kljub omejenim in različnim ukrepom v nekaterih državah članicah nadaljuje. Evropski parlament je pozval Komisijo, naj ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti oblikuje vseevropski skupni pravni okvir za varstvo in trajnostno rabo tal, ki naj obravnava vse glavne nevarnosti za tla.
- (13) Svet je v sklepih z dne 23. oktobra 2020¹⁵ podprl Komisijo pri krepitevi prizadevanj za boljše varstvo tal in njihove biotske raznovrstnosti kot izjemno pomembnega neobnovljivega vira.
- (14) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶ določa zavezujoč cilj podnebne nevtralnosti v Uniji do leta 2050 in doseganja negativnih emisij po navedenem letu ter dajanja prednosti hitremu in predvidljivemu zmanjšanju emisij ob hkratnem povečanju odvzemov po naravnih ponorih. S trajnostnim upravljanjem tal se poveča sekvestracija ogljika in v večini primerov zagotovijo dodatne koristi za ekosisteme in biotsko raznovrstnost. Komisija je v sporočilu o trajnostnih ogljikovih krogih¹⁷ poudarila, da je potrebna jasna in pregledna opredelitev dejavnosti, s katerimi se nedvoumno odstranjuje ogljik iz ozračja, kot je oblikovanje okvira EU za certificiranje odvzemov ogljika iz naravnih ekosistemov, vključno s tlemi. Poleg tega je v revidirani uredbi o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu ogljiku v tleh pripisana osrednja vloga pri doseganju ciljev na poti do podnebno nevtralne Evrope, države članice pa so tudi pozvane, naj pripravijo sistem za spremljanje zalog ogljika v tleh, med drugim z uporabo nabora podatkov, pridobljenih s statističnim raziskovanjem rabe in pokrovnosti tal (LUCAS).

---

¹⁴ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal (2021/2548(RSP)).

¹⁵ Sklepi Sveta o biotski raznovrstnosti – potrebno je nujno ukrepanje (12210/20).

¹⁶ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

¹⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Trajnostni ogljikovi krogi (COM(2021) 800 final).

- (15) Komisija je v sporočilu o prilagajanju podnebnim spremembam¹⁸ poudarila, da se bo z uporabo sonaravnih rešitev v notranjosti, vključno z obnovo spužvaste funkcije tal, povečala oskrba s čisto in sladko vodo, zmanjšale se bodo posledice poplav in ublažile posledice suše. Pomembno je, da se čim bolj poveča zmogljivost tal za zadrževanje in čiščenje vode ter zmanjševanje onesnaženja.
- (16) Akcijski načrt za ničelno onesnaževanje, ki ga je sprejela Komisija, določa vizijo za leto 2050, da se onesnaževanje zraka, vode in tal zmanjša na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju in naravnim ekosistemom ter ustrezajo mejam zmogljivosti našega planeta, s čimer se ustvari okolje brez strupov.
- (17) V sporočilu Komisije o zagotavljanju prehranske varnosti in krepitvi odpornosti prehranskih sistemov¹⁹ je poudarjeno, da je trajnostnost hrane temeljnega pomena za prehransko varnost. Zdrava tla povečujejo odpornost prehranskega sistema Unije, saj zagotavljajo podlago za hranljivo hrano v zadostnih količinah.
- (18) Določiti je treba ukrepe za spremljanje in ocenjevanje zdravja tal, trajnostno upravljanje tal in obravnavanje onesnaženih območij, da bi do leta 2050 dosegli zdrava tla, jih ohranili v zdravem stanju in izpolnili cilje Unije na področju podnebja in biotske raznovrstnosti, preprečili suše in naravne nesreče ter se odzivali nanje, zaščitili zdravje ljudi ter zagotovili prehransko varnost in varnost hrane.

---

¹⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).

¹⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Zagotavljanje prehranske varnosti in krepitev odpornosti prehranskih sistemov (COM(2022) 133 final).

- (19) Tla so dom več kot 25 % vse biotske raznovrstnosti in so drugo največje skladišče ogljika na planetu. Ker lahko zdrava tla zajemajo in shranjujejo ogljik, prispevajo k doseganju ciljev Unije na področju podnebnih sprememb. Zdrava tla zagotavljajo tudi ugoden habitat za uspešen razvoj organizmov ter so ključna za povečanje biotske raznovrstnosti in stabilnosti ekosistemov. Biotska raznovrstnost pod tlemi in biotska raznovrstnost nad njimi sta tesno povezani in vplivata ena na drugo prek vzajemnih odnosov (npr. mikorizne glive, ki povezujejo korenine rastlin).
- (19a) Organske snovi v tleh so ključne za ekosistemske storitve in funkcije tal, saj zmanjšujejo degradacijo tal, kot sta erozija in zbitje, hkrati pa povečujejo puferno kapaciteto, zmogljivost zadrževanja in pronicanja vode ter kationsko izmenjevalno kapaciteto tal. Organske snovi v tleh, ki se na splošno merijo po vsebnosti organskega ogljika v tleh, ne izboljšujejo samo strukturne stabilnosti tal, ki se odraža v razmerju med organskim ogljikom in glino v tleh, temveč tudi nastanek biomase, vključno z večjim pridelkom. Organske snovi v tleh poleg tega pozitivno vplivajo na biotsko raznovrstnost tal in lahko povečajo količino sekvestriranega ogljika v tleh ter posledično zaloge organskega ogljika v tleh, s čimer prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.**
- (20) Poplave, požari v naravi in ekstremni vremenski dogodki spadajo med najbolj zaskrbljujoča tveganja za naravne nesreče v Evropi. Po vsej Uniji se hitro povečuje zaskrbljenost zaradi suše in pomanjkanja vode. Leta 2020 je 24 držav članic menilo, da sta suša in pomanjkanje vode ključni nastajajoči tveganji nesreč ali tveganji nesreč, povezanih s podnebjem, medtem ko je leta 2015 tako menilo le 11 držav članic. Zdrava tla so ključna za odpornost proti sušam in naravnim nesrečam. S praksami, ki povečujejo zadrževanje vode in razpoložljivost hranil v tleh ter izboljšujejo strukturo tal, njihovo biotsko raznovrstnost in sekvestracijo ogljika, se poveča odpornost ekosistemov, rastlin in poljščin, da lahko vzdržijo sušo, naravne nesreče, vročinske valove in ekstremne vremenske dogodke, ki bodo zaradi podnebnih sprememb v prihodnosti postali pogostejši, ter okrevaljo po njih. Brez ustreznega upravljanja tal pa suša in naravne nesreče povzročajo degradacijo tal in poslabšajo njihovo zdravje. Izboljšanje zdravja tal prispeva k ublažitvi gospodarskih izgub in zmanjšanju števila smrtnih žrtev zaradi ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, ki so v obdobju 1980–2021 v Uniji povzročili škodo v višini približno 560 milijard EUR in zahtevali več kot 182 000 žrtev.

- (21) Zdravje tal neposredno prispeva k zdravju in dobrobiti ljudi. Zdrava tla zagotavljajo varno in hranljivo hrano ter lahko filtrirajo onesnaževala, s čimer ohranjajo kakovost pitne vode. Onesnaženost tal lahko v primeru zaužitja, vdihavanja ali stika s kožo škoduje zdravju ljudi. Izpostavljenost ljudi zdravi talni mikrobni združbi je koristna za razvoj imunskega sistema in odpornosti proti nekaterim boleznim in alergijam. Zdrava tla podpirajo rast dreves, cvetlic in trav ter ustvarjajo zeleno infrastrukturo, ki zagotavlja estetsko vrednost, dobrobit in kakovost življenja.
- (22) Degradacija tal vpliva na rodovitnost, donose, odpornost proti škodljivcem in hranilno vrednost živil. Ker se 95 % naše hrane neposredno ali posredno proizvede na tleh in ker se svetovno prebivalstvo še naprej povečuje, je ključno, da ta omejen naravni vir ostane zdrav, da se zagotovijo dolgoročna prehranska varnost ter produktivnost in donosnost kmetijstva Unije. Prakse trajnostnega upravljanja tal ohranjajo ali izboljšujejo zdravje tal ter prispevajo k trajnostnosti in odpornosti prehranskega sistema.
- (23) **Želeni** dolgoročni cilj Direktive je doseči zdrava tla do leta 2050. Glede na omejeno vedenje o stanju tal ter o učinkovitosti in stroških ukrepov za obnovo njihovega zdravja je v Direktivi kot vmesni korak uporabljen postopen pristop. V prvi fazi bo poudarek na vzpostavitvi okvira za spremljanje tal in ocenjevanju stanja tal po vsej EU. Vključuje tudi zahteve za določitev ukrepov za trajnostno upravljanje tal, [...] regeneracijo nezdravih tal, ko se ugotovi njihovo stanje, **ter ocenjevanje in obvladovanje tveganj, ki jih pomenijo onesnažena območja. Vendar pa niso naloženi** [...] obveznost doseganja zdravih tal do leta 2050 ali [...] vmesni cilji Ta sorazmeren pristop bo omogočil, da bosta trajnostno upravljanje tal in regeneracija nezdravih tal dobro pripravljena ter da se bosta spodbujala in se začela izvajati. V drugi fazi, takoj ko bodo na voljo rezultati prve ocene tal in analize trendov, bo Komisija ocenila napredek pri doseganju cilja za leto 2050 in izkušnje, pridobljene pri njem, ter po potrebi predlagala pregled Direktive, da bi pospešila napredek do leta 2050.

(24) Za obravnavo pritiskov na tla in opredelitev ustreznih ukrepov za ohranitev ali obnovo zdravja tal je treba upoštevati različne vrste tal, posebne lokalne in podnebne razmere ter rabo zemljišč ali pokrovnost tal. Zato je primerno, da države članice **za merjenje in ocenjevanje zdravja tal na svojem celotnem ozemlju določijo [...] enote tal, za katere je značilna določena stopnja homogenosti glede teh lastnosti. Enote tal pa bi morale upravljati [...] ustrezne strukture [...] upravljanja, tako da države članice lahko zagotovijo ustrezno spremljanje in ocenjevanje ter trajnostno upravljanje tal in sprejemanje ukrepov za izpolnitev zahtev iz te direktive. Območja spremljanja stanja tal so upravna območja pod pristojnostjo teh struktur upravljanja ter zajemajo eno ali več celih enot tal [...]**²⁰.

---

²⁰ [...]

(24a) Države članice bodo morale pri pripravi vzorčnih raziskav za spremljanje tal upoštevati svoja območja spremljanja stanja tal in enote tal. Da bi bila zagotovljena zadostna stopnja harmonizacije med državami članicami, bi bilo treba minimalna merila za določitev enot tal določiti na evropski ravni. V zvezi s tem sta minimalna merila, ki bi ju bilo treba uporabiti kot harmonizirana osnovna podatka, vrsta tal in raba zemljišč. Kar zadeva vrsto tal, je mogoče za predstavitev okvirnih pogojev za oblikovanje tal na ravni krajine uporabiti zemljevid talnih regij Evropske unije in sosednjih držav²¹. V tem zemljevidu so uporabljene vrste tal, kot so opredeljene v svetovni referenčni zbirki talnih virov (World Reference Base for Soil Resources)²² ter popolnoma primerljivi in harmonizirani osnovni podatki za vso celino, tj. podnebje, topografija, relief, geologija in vegetacija. Kar zadeva rabo zemljišč, se kot harmonizirana podlaga za sporočanje rabe zemljišč uporabljajo kategorije, kot so opredeljene v Uredbi (EU) 2018/841²³ in smernicah IPPC. Države članice bi morale zato pri razmejitvi enot tal upoštevati vsaj območja za spremljanje stanja tal ter navedene talne regije in kategorije rabe zemljišč. Zaradi prostorske variabilnosti v lastnostih tal in pri rabi zemljišč lahko enota tal zajema nesosednja območja. Poleg tega se lahko upoštevajo tudi podnebne in okoljske razmere. Če so na voljo, se lahko uporabijo tudi podrobnejše ali posodobljene informacije na evropski, nacionalni ali podnacionalni ravni.

---

²¹ „Talne regije Evropske unije in njenih sosednjih držav 1:5 000 000“, 2005, dostop 2024-03-07, <https://data.europa.eu/data/datasets/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb?locale=sl>

²² <https://www.fao.org/soils-portal/data-hub/soil-classification/world-reference-base/en/>

²³ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1).

(25) Za zagotovitev ustreznega urejanja na področju tal bi bilo treba od držav članic zahtevati, da imenujejo **en ali več pristojnih organov** za vsako območje spremljanja stanja tal. Države članice bi morale imeti možnost, da imenujejo kateri koli dodaten pristojni organ na ustrezni ravni, tudi na nacionalni ali [...] **podnacionalni** ravni.

(25a) Države članice bi morale imeti možnost, da imenujejo ustrezen pristojni organ za izvajanje nalog, določenih v tej direktivi, na vojaških območjih. Poleg tega se ne bi smeli razkrivati podatki in informacije o vojaških območjih, saj bi lahko imelo njihovo razkritje negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo. Zato bi morale imeti države članice možnost, da teh podatkov in informacij ne objavijo, niti na digitalnem portalu s podatki o zdravju tal ali v registru potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območjih, ter da jih ne sporočajo Komisiji in EEA.

(26) Za skupno opredelitev zdravega stanja tal je treba opredeliti minimalni skupni sklop merljivih meril, katerih neupoštevanje povzroči kritično izgubo sposobnosti tal, da delujejo kot ključen življenjski sistem in zagotavljajo ekosistemske storitve. Taka merila bi morala upoštevati obstoječa dognanja na področju tal in temeljiti na njih.

(27) Za opis degradacije tal je treba določiti **skupne** deskriptorje tal, ki jih je mogoče izmeriti ali oceniti. Čeprav obstajajo velike razlike med vrstami tal, podnebnimi razmerami in rabami zemljišč, sedanja znanstvena dognanja omogočajo določitev meril na ravni Unije za nekatere od navedenih deskriptorjev tal. Vendar bi morale imeti države članice možnost, da prilagodijo merila za nekatere od teh deskriptorjev tal na podlagi posebnih nacionalnih ali lokalnih razmer in opredelijo merila za druge deskriptorje tal, za katere na tej stopnji ni mogoče določiti skupnih meril na ravni EU. Za deskriptorje, za katere trenutno ni mogoče opredeliti jasnih meril, s katerimi bi se razlikovalo med zdravim in nezdravim stanjem, se zahtevata le spremljanje in ocenjevanje. To bo olajšalo razvoj takih meril v prihodnosti.

(27a) Da bi bilo zagotovljeno, da se želeni dolgoročni cilj te direktive jasno razlikuje od operativnih vidikov praks za trajnostno upravljanje tal, so merila deskriptorjev tal za zdravo stanje tal razdeljena na nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti in operativne sprožitvene vrednosti. Nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti izražajo želeni dolgoročni cilj te direktive in zaradi njih ni obvezno ukrepati. Te ciljne vrednosti na podlagi trenutnih znanstvenih dognanj izražajo idealno stanje, ko se zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev ne bo zmanjšala ter ne bo nastala znatna škoda za zdravje ljudi ali okolje. Vendar bi bilo treba zaradi potrebe po učinkovitosti in omejenih razpoložljivih virov ukrepe za doseganje dobrega zdravja tal obravnavati prednostno in izvajati postopoma. Zato so potrebne operativne sprožilne vrednosti. Na podlagi teh vrednosti se sprejmejo ustrezni ukrepi za ohranitev ali regeneracijo zdravja tal. Za vsak vidik degradacije tal je določena ena ali več sorazmernih in realnih sprožitvenih vrednosti. To omogoča postopno izvajanje ukrepov vse od previdnostnih praks in ozaveščanja prek trajnostnega upravljanja do praks obnove zdravja tal. Z določitvijo sprožitvenih vrednosti na ravni držav članic je zagotovljeno, da se lahko v celoti upoštevajo lokalne razmere in prakse, uporaba tal in trenutne politike. Države članice bi se lahko odločile, da operativno sprožitveno vrednost za eno ali več degradacij tal določijo na isti ravni kot ciljno vrednost za zadevne degradacije tal. Komisija bi morala podpirati države članice pri določanju trajnostnih ciljnih in operativnih sprožitvenih vrednosti.

[...]

(29) Nekatera tla imajo posebne značilnosti, ker so po naravi netipična in predstavljajo redke habitate za biotsko raznovrstnost ali edinstvene krajine ali ker so jih ljudje močno spremenili, **v njih pa so lahko tudi materialne sledi naše preteklosti**. Te značilnosti bi bilo treba upoštevati pri opredelitvi zdravih tal in zahtevah za doseganje zdravega stanja tal.

(29a) Poleg zelenega dolgoročnega cilja doseganja zdravih tal do leta 2050 naj bi bil na podlagi te direktive sprejet tudi postopen pristop k vprašanju izkoriščanja zemljišč, s čimer bi se prispevalo tudi k ciljem Strategije EU za tla do leta 2030 in predvsem k t. i. cilju „ničelnega neto izkoriščanja zemljišč“. Da bi prispevali k temu dolgoročnemu cilju, je treba oceniti različne procese izkoriščanja zemljišč ter si prizadevati za zmanjšanje in ublažitev njihovega vpliva na zdravje tal in ekosistemske storitve.

Zato je namen te direktive vzpostaviti okvir spremljanja za vidnejša vidika izkoriščanja zemljišč: pozidavo tal in uničenja tal, pri čemer bi se uporabila orodja, ki so na ravni EU že na voljo v okviru produktov programa Copernicus in ki bi lahko bila morebiti dopolnjena z nacionalnimi podatki, pridobljenimi z daljinskim zaznavanjem, in evidencami. Tako naj bi bila na tej stopnji zagotovljena čim večja stroškovna učinkovitost in pragmatičnost pri doseganju harmoniziranega razumevanja, na nacionalni ravni pa naj bi začeli preučevati možnosti na podlagi zanesljivih podatkov.

(30) Tla so omejen vir, ki je izpostavljen vse večji konkurenci za različne rabe. Izkoriščanje zemljišč je proces, ki spreminja rabo zemljišč in značilnosti tal. Razumeti ga je mogoče kot širok pojem, ki ga je mogoče razdeliti v raznolike vidike. Prvič, vidik spremembe rabe zemljišč od rabe naravnih in polnaravnih zemljišč v naselitvena območja. Drugič, vidik izgube naravnih lastnosti zemljišč zaradi trajne spremembe sestavin tal in značilnosti tal, zaradi česar tla izgubijo zmogljivost za zagotavljanje ekosistemskih storitev.

Ta vidik izkoriščanja zemljišč, namreč izguba naravnih lastnosti zemljišč, se lahko razdeli še v tri glavne procese: pozidava tal, uničenje tal in druge vrste izgube naravnih lastnosti zemljišč.

Pozidavo tal je mogoče enačiti s prekrivanjem tal z umetnimi materiali, neprepustnimi ali polprepustnimi, ki je pogosto povezano z uničenjem tal. Stavbe in ceste so primeri neprepustne pozidave tal. Železniške proge s povezanimi s prepustnimi materiali so vrsta polprepustne pozidave tal.

Uničenje tal je uničenje površinske plasti tal in včasih podtalja. Najpogosteje se pojavi pri gradbenih delih, dnevnih kopih in kamnoseštvu, pri katerih se popolnoma – včasih začasno – odstranijo plasti tal, ali bolj prikrito v primerih, kot so smetišča in odlagališča odpadkov, na katerih so tla tako poškodovana, da so uničena.

Nazadnje obstajajo tudi druge, manj vidne vrste izgube naravnih lastnosti tal, ki bi lahko bile, na primer, namerna stabilizacija in zbitje tal, sprememba plasti tal ali podtalja z vnosom umetnih materialov ali delno prekritje tal s kompozitnimi materiali. Kot taka je izguba naravnih lastnosti tal vrsta degradacije tal, ki lahko ima najhujše posledice za zdravje tal, saj lahko povzroči popolno izgubo tal zaradi njihovega uničenja in popolno izgubo funkcij tal, s čimer se storitve, ki jih zagotavljajo tla, pogosto zmanjšajo samo na zagotavljanje platforme za infrastrukturo in vira surovin, pri čemer pa je včasih še mogoče pronicanje v tla oziroma podtalje, in sicer najočitneje kadar so uporabljeni (pol)prepustni materiali. Podvrsti izgube naravnih lastnosti tal, ki sta najbolj vidni in imata najhujše posledice, in sicer pozidava tal in uničenje tal, je tudi najlažje spremljati, zato je v tej direktivi največji poudarek na njenem spremljanju.

(30a) Med vidiki izkoriščanja zemljišč je širjenje naselitvenih območij proces, ki je pogosto posledica potreb gospodarskega razvoja ter [...] vključuje spremembo rabe zemljišč iz naravnih in polnaravnih območij (vključno z zaščitenimi gozdovi, naravnimi travinji, šotišči, kmetijskimi in gozdarskimi zemljišči, vrtovi in parki) v naselitvena območja, na primer v okviru urbanega razvoja.

Naselitvena območja, kot so opisana v revidirani Uredbi (EU) 2018/841, vključujejo vsa pozidana zemljišča – tj. za prebivanje, prevoz, poslovne in proizvodne dejavnosti (trgovina, proizvodnja) in infrastrukturo vseh velikosti – razen če so vključena že v druge kategorije rabe zemljišč. Vključujejo tudi zemljišča, trajnice, kot so trate in vrtno rastline, drevesa in podeželska naselja, podeželske vrtove in urbana območja.

Ta vidik izkoriščanja zemljišč pogosto vpliva predvsem na najplodnejša kmetijska tla, s čimer potencialno ogroža prehransko varnost, saj jih namesto tega „izkorišča“ za naselja. Sprememba v rabi zemljišča je pogosto, čeprav ne vedno, predhodnica nekaterih drugih vidikov izkoriščanja zemljišč, zlasti pozidave tal, zato jo je pomembno spremljati, da bi lahko predvideli vsaj del procesa pozidave tal. Opozoriti pa je treba tudi, da naselja niso vedno v celoti pozidana. Nasprotno, na precejšnjem deležu urbanih območij je še vedno ohranjen znaten delež nepozidanih zemljišč, včasih tudi na več kot 50 % njihove površine. Zato samo ta kazalnik izkoriščanja zemljišč ne zadostuje za celostno spremljanje te problematike, saj ne razlikuje med pozidanimi in nepozidanimi tlemi ter ne upošteva zelenih območij naselitvenih območij, zaradi česar jih je težje spremljati in trajnostno upravljati.

(30b) Spremljanje in trajnostno upravljanje nepozidanih tal v naselitvenih območjih, še zlasti v gosto poseljenih urbanih območjih, je prav tako pomembno kot spremljanje in upravljanje vseh drugih tal, saj ta tla še vedno zagotavljajo ekosistemske storitve, ki so bistvene za ohranjanje visokokakovostnega življenja na urbanih območjih. V teh gosto poseljenih območjih je na območju sorazmerno manjše površine združen in skoncentriran širok nabor okoljskih problemov. Ti problemi vključujejo višji delež onesnaženih območij zaradi preteklih industrijskih dejavnosti, večje poplavno tveganje zaradi pozidave tal, večjo prisotnost toplotnih otokov in bolj omejen dostop do zelenih območij, ki so ključna za dobro duševno in fizično počutje. Ekosistemske storitve tal, ki jih na urbanih območjih zagotavljajo zdrava tla, lahko imajo kot take zelo močan ugoden učinek za veliko število ljudi, saj odpravljajo navedene specifične probleme, zato se njihovega pomena ne bi smelo manjšati. Zelene površine, tako javne kot zasebne, prispevajo tudi k zeleno-modri infrastrukturi in biotski raznovrstnosti ter so ključni element drugih okoljskih politik. To je tudi v skladu s členom 8 Uredbe .../...²⁴ o obnovi urbanih ekosistemov, v katerem je izražena potreba, da države članice ohranijo in povečajo urbane zelene površine.

---

²⁴ + Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko Uredbe o obnovi narave iz dokumenta COM(2022) 304.

(30c) Po drugi strani pa se pozidava tal in uničenje tal kot del vidika izgube naravnih lastnosti tal v okviru izkoriščanja zemljišč razlikujeta od širitve naselij, saj pri njiju poudarek ni na spremembi rabe zemljišč, temveč na konkretni in izmerljivi spremembi pokrovnosti tal in njihovih značilnosti. Pri pozidavi tal so [...] tla, na primer, spremenjena in njihova funkcija zmanjšana na zagotavljanje platforme za gradnje in infrastrukturo, vključno s stavbami, cestami, parkirišči in drugimi mineralnimi površinami. Uničenje tal lahko povzroči odstranjevanje tal – tudi samo začasno, kadar se funkcija tal zmanjša tako, da se uporabljajo kot neposredni vir surovin, kot so minerali in lignit – med dejavnostmi rudarjenja ali kamnoseštva, med gradbenimi deli ali kot del pozidave tal. [...] Nanj je mogoče naleteti tudi na odlagališčih odpadkov, kadar so tla prekrita z odpadnimi materiali, ki jih poškodujejo do točke uničenja. Te [...] preobrazbe lahko povzročijo izgubo zmogljivosti tal za zagotavljanje drugih ekosistemskih storitev (zagotavljanje hrane in biomase, kroženje vode in hranil, osnova za biotsko raznovrstnost in shranjevanje ogljika), ki je pogosto nepopravljiva. [...] Pogosto **so pozidana** [...] predvsem [...]plodna kmetijska tla, [...] **kar je nadaljnja motnja pri zagotavljanju** prehranske varnosti [...]. Zaradi pozidanih tal so človeška naselja izpostavljena tudi višjim poplavnim konicam in intenzivnejšim učinkom toplotnih otokov. **Poleg tega pa sta pozidana in uničena tla vidika izgube naravnih lastnosti tal, ki ju je najlažje spremljati z daljinskim zaznavanjem in strojnim učenjem, zaradi česar je njuno spremljanje lažje. Zato so bila pozidana in uničena tla izbrana za spremljanje, skupaj z [...]** njihovimi učinki na zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev.

(30d) Kar zadeva energijo iz obnovljivih virov, lahko države članice tla klasificirajo kot pozidana, uničena ali kot nepozidana in neuničena, odvisno od vrste konstrukcije. Sončne parke, na primer, je mogoče šteti kot pozidavo tal ali ne, odvisno od tega, kaj je narejeno s tlemi pri njihovem vznožju. Če je lahko na tleh še vedno zadostno ohranjen ekosistem, potem to ne šteje za pozidavo tal. O tem bi bilo treba presoditi na podlagi vpliva na tla, ne glede na namen ali videz konstrukcije. Evidence te vrste območij, v katerih so na voljo informacije o tem, kaj je narejeno s tlemi pri njihovem vznožju, je mogoče povezati s kartami daljinskega zaznavanja pozidave tal, da bi se lahko ta tla klasificirala kot nepozidana.

(30e) Pri pozidavi tal in uničenju tal je bistveno načelo zmanjšanja vpliva. Nujno je najti ravnotežje med potrebno gospodarsko in demografsko rastjo ter zagotavljanjem ekosistemskih storitev. Zato je primerno [...] določiti nekatera načela za ublažitev vplivov [...] pozidave tal in uničenja tal v okviru trajnostnega upravljanja tal s sprejetjem pristopa, ki temelji na prizadevanjih, pri katerem se upošteva obsežen sklop dobrih praks za čim večje zmanjšanje in kompenziranje izgube zmogljivosti tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev. Temeljiti bi morale na hierarhiji izkoriščanja zemljišč iz Strategije EU za tla do leta 2030 in upoštevati različne razmere ter geografske in upravne okoliščine v državah članicah.

Zajemajo lahko širok nabor praks, kot so čim večje zmanjšanje pozidave tal, odstranitev pozidave in renaturacija predhodno pozidanih tal, racionalno zgoščevanje urbanih območij ob hkratnem varovanju zelenih površin – tudi mestnih zelenih površin – in naravnega okolja, revitalizacija degradiranih območij, prednostno obravnavanje časovno omejenega izkoriščanja zemljišč in sanacija zemljišč po koncu njihovega izkoriščanja.

Opozoriti je treba, da bi morali biti kompenzacijski ukrepi morda – odvisno od ekosistemskih storitev, ki jih je treba kompenzirati – geografsko čim bliže viru izgube ekosistemskih storitev, da bi bili pri izvajanju navedenih načel čim bolj trajnostni. Dejansko je lahko stranska škoda tovrstnih načel, če se uporabljajo napačno, premestitev območij zelenih in visokovrednih ekosistemov in storitev stran – včasih zelo daleč – od območij pozidave tal ter popolna zgoščenost pozidave tal in uničenja tal na prizadetih območjih.

- (31) Ocenjevanje zdravja tal na podlagi mreže za spremljanje bi moralo biti natančno, hkrati pa bi morala biti raven stroškov takega spremljanja razumna. Zato je primerno določiti merila za vzorčevalna mesta, ki so reprezentativna za **enote tal, ki odražajo določeno stopnjo homogenosti** stanja tal pri različnih vrstah tal, podnebnih razmerah in rabah zemljišč.

Primerno je tudi upoštevati poseben položaj najbolj oddaljenih regij Unije, kot so navedena v členu 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki določa posebne ukrepe za podporo navedenim regijam. Zato bi morale imeti države članice po potrebi možnost, da prilagodijo obveznosti spremljanja in ocenjevanja zdravja tal posebnim razmeram v svojih najbolj oddaljenih regijah.

Mrežo vzorčevalnih mest bi bilo treba določiti z geostatističnimi metodami, **temeljiti bi morala na enotah tal** ter biti dovolj gosta, da se zagotovi ocena območja [...] **degradiranih tal na celotnem ozemlju držav članic** [...] z negotovostjo, ki ne presega 5 % **na ravni enote tal**. Za to vrednost se običajno šteje, da zagotavlja statistično zanesljivo oceno in razumno zagotovilo, da je bil cilj dosežen. **Zasnova vzorčnega raziskovanja bi morala temeljiti na najboljših razpoložljivih informacijah o porazdelitvi lastnosti tal, kar med drugim vključuje informacije, ki izhajajo iz prejšnjih nacionalnih ali podnacionalnih raziskav, ustreznih meritev upravljavcev tal in meritev, izvedenih na podlagi zakonodaje Unije in mednarodne zakonodaje ali posebnih programov, kot sta kampanja LUCAS za tla v okviru statističnega raziskovanja rabe in pokrovnosti tal (LUCAS) ali Mednarodni program sodelovanja v zvezi z oceno in spremljanjem učinkov onesnaženosti zraka na gozdove (MPS Gozdovi).** Podatki z vzorčevalnih mest, odvzeti med preiskavami tal na onesnaženih območjih, se lahko uporabijo za oceno meril za zdravje tal, vendar ne bi smeli preprečevati izpolnjevanja obveznosti iz te direktive za upravljanje onesnaženih območij.

- (32) Komisija bi morala z nadaljnjim izvajanjem in izboljševanjem rednega vzorčenja tal na kraju samem ter s tem povezanih meritev tal (modul LUCAS Soil) v okviru programa statističnega raziskovanja rabe in pokrovnosti tal (LUCAS), **pri katerem se uporablja Uredba (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta**²⁵, državam članicam **na njihovo zahtevo** pomagati in jih podpirati pri spremljanju zdravja **njihovih** tal. V ta namen **in če se s tem strinjajo države članice bi bilo treba** program LUCAS okrepiti in nadgraditi ter tako v celoti uskladiti s posebnimi zahtevami glede kakovosti, ki jih je treba izpolniti za namene te direktive. Za zmanjšanje bremena bi bilo treba državam članicam omogočiti, da upoštevajo podatke o zdravju tal, pridobljene na podlagi raziskav v okviru okrepljenega modula LUCAS Soil. Države članice, ki jim bo zagotovljena taka podpora, bi morale sprejeti potrebne pravne ureditve za zagotovitev, da lahko Komisija izvaja tako vzorčenje tal na kraju samem, tudi na poljih v zasebni lasti, v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo ali zakonodajo Unije.
- (33) Komisija razvija storitve za daljinsko zaznavanje v okviru programa Copernicus kot uporabniško usmerjenega programa, **vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696**²⁶, s čimer prav tako podpira države članice. Za povečanje pravočasnosti in učinkovitosti spremljanja zdravja tal bi morale države članice, če je ustrezno, pri spremljanju ustreznih deskriptorjev tal **ter kazalnikov pozidave tal in uničenja tal** ter pri ocenjevanju zdravja tal uporabljati podatke, pridobljene z daljinskim zaznavanjem, vključno z rezultati storitev programa Copernicus. Komisija in Evropska agencija za okolje bi morali podpirati raziskovanje in razvoj rešitev za daljinsko zaznavanje tal, da bi državam članicam pomagali pri spremljanju ustreznih deskriptorjev tal **in kazalnikov**.

---

²⁵ **Uredba (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o evropski statistiki ter razveljavitvi Uredbe (ES, Euratom) št. 1101/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o prenosu zaupnih podatkov na Statistični urad Evropskih skupnosti, Uredbe Sveta (ES) št. 322/97 o statističnih podatkih Skupnosti in Sklepa Sveta 89/382/EGS, Euratom, o ustanovitvi Odbora za statistične programe Evropskih skupnosti (UL L 87, 31.3.2009, str. 164).**

²⁶ **Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69).**

(34) Komisija bi morala na podlagi obstoječega observatorija EU za tla in z njegovo nadgradnjo vzpostaviti digitalni portal s podatki o zdravju tal, ki bi moral biti združljiv s strategijo EU za podatke²⁷ in podatkovnimi prostori EU ter bi moral biti vozlišče, ki bi omogočalo dostop do podatkov o tleh iz različnih virov **v zbirni obliki na ravni enote tal oziroma podrobnejši ravni, če je ustrezno, če ni mogoče določiti posameznih vrednosti ali lokacije georeferenciranih vzorcev, s katerih so pridobljeni podatki.** Navedeni portal bi moral vključevati predvsem vse podatke, ki jih države članice in Komisija zberejo v skladu z zahtevami te direktive. **Ravnanje s temi podatki in dostop do njih bi morala biti skladna z ustrežno zakonodajo Unije, kot so Direktiva 2003/04/ES o dostopu javnosti do informacij o okolju, Direktiva 2007/2/ES o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti, Direktiva (EU) 2019/1024 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja, Uredba 2023/2854 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2023 o harmoniziranih pravilih za pravičen dostop do podatkov in njihovo uporabo ter Uredba št. 223/2009 o evropski statistiki. Poleg tega bi morale imeti države članice možnost, da izrazijo mnenje o dajanju podatkov za njihovo ozemlje na voljo javnosti na portalu ali v zadevnih poročilih ter da zahtevajo popravek morebitnih napak.**

Poleg tega bi moral portal [...] omogočati tudi prostovoljno vključitev drugih ustreznih podatkov o tleh, ki jih zberejo države članice ali katera koli druga stran (in zlasti podatkov, ki izhajajo iz projektov v okviru programa Obzorje Evropa in misije „Evropski dogovor o tleh“), če ti podatki izpolnjujejo določene zahteve glede oblike in specifikacij. Komisija bi morala navedene zahteve določiti z izvedbenimi akti.

---

²⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska strategija za podatke (COM(2020) 66 final).

- (35) Prav tako je treba izboljšati usklajevanje sistemov za spremljanje tal, ki se uporabljajo v državah članicah, ter izkoristiti sinergije med sistemi Unije za spremljanje in nacionalnimi sistemi za spremljanje, da bi se zagotovili bolj primerljivi podatki po vsej Uniji. **Pri tem je zelo pomembno, da udeleženi laboratoriji z uporabo praks sistemov vodenja kakovosti zagotovijo kakovost in primerljivost meritev tal. Da bi čim bolj zmanjšala upravno breme za laboratorije, se bi lahko država članica odločila omejiti število potrebnih akreditacij za laboratorije na samo eno za eno od metodologij za določanje vrednosti deskriptorjev tal. Uporabili bi se lahko enakovredni standardi na ravni Unije ali mednarodni ravni, na primer sistem vodenja kakovosti MPS Gozdovi.**
- (35a) **Za zaščito tal pred onesnaževanjem z nastajajočimi snovmi, ki lahko povzročijo znatno tveganje za zdravje ljudi in živali ter onesnažijo okoliški zrak, površinske vode, podzemno vodo in posledično oceane, je treba vzpostaviti mehanizme politike za odkrivanje in ocenjevanje takih snovi, ki vzbujajo vse večjo zaskrbljenost. V zvezi s tem bi bilo treba za onesnaževanje tal razviti pristop, ki omogoča spremljanje in analizo teh snovi ali skupin snovi prek nadzornih seznamov, kot se že uporablja za površinske in podzemne vode. Snovi ali skupine snovi, ki se uvrstijo na nadzorni seznam, bi bilo treba izbrati med snovmi, za katere razpoložljive informacije kažejo, da bi lahko na ravni Unije pomenile znatno tveganje za talno okolje ali tveganje, ki se prenaša po talnem okolju, in za katere ni dovolj podatkov o spremljanju. Število takih snovi ali skupin snovi, ki se spremljajo in analizirajo v okviru nadzornih seznamov, ne bi smelo biti omejeno.**

- (36) Za čim širšo uporabo podatkov o zdravju tal, pridobljenih s spremljanjem, ki se izvaja v skladu s to direktivo, bi bilo treba od držav članic zahtevati, da [...] olajšajo dostop **javnosti** do takih podatkov **v zbirni obliki na ravni enote tal oziroma podrobnejši ravni, če je ustrezno, če ni mogoče določiti posameznih vrednosti ali lokacije georeferenciranih vzorcev, s katerih so pridobljeni podatki. Zaupne podatke, ki jih zberejo Komisija ali države članice za pripravo evropskih statističnih podatkov, bi bilo treba varovati v skladu s pravili in ukrepi iz Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, da se pridobi in ohrani zaupanje strani, odgovornih za zagotavljanje zadevnih informacij. Če Komisija ali države članice pripravljajo statistične podatke o zdravju tal, bi morale zagotoviti, da se pri zaupnih podatkih spoštujejo načela iz Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta.**

Da bi se zaščitilo lastništvo podatkov, bi morale Komisija, EEA ali države članice podatke razkriti samo s privolitvijo lastnika podatkov.

Poleg tega bi morale države članice podatke in ocene o zdravju tal [...] na zahtevo sporočiti zadevnim deležnikom, kot so kmetje, gozdarji, lastniki zemljišč in lokalni organi.

Podatki o zdravju tal, ki so dani na voljo na podlagi te direktive, se lahko poleg tega po potrebi uporabljajo za spremljanje s tlemi povezanih vidikov druge zakonodaje Unije.

- (37) Za ohranitev ali izboljšanje zdravja tal je treba tla upravljati trajnostno. Trajnostno upravljanje tal bo omogočilo dolgoročno zagotavljanje storitev tal, vključno z boljšo kakovostjo zraka in vode ter prehransko varnostjo. Zato je primerno določiti **vodilna** načela trajnostnega upravljanja tal, ki bodo [...] **opredeljevala** prakse upravljanja tal.

- (38) Ekonomski instrumenti, vključno s tistimi v okviru skupne kmetijske politike (SKP), s katerimi se zagotavlja podpora kmetom, imajo ključno vlogo pri prehodu na trajnostno upravljanje kmetijskih tal in v manjšem obsegu gozdnih tal. Cilj SKP je podpirati zdravje tal z izvajanjem pogojenosti, shem za podnebje in okolje ter ukrepov za razvoj podeželja. Finančno podporo za kmete in gozdarje, ki uporabljajo prakse trajnostnega upravljanja tal, lahko zagotovi tudi zasebni sektor. Na primer, prostovoljne oznake trajnostnosti v živilski, lesni in energetski industriji ter industriji na biološki osnovi, ki jih uvedejo zasebni deležniki, lahko upoštevajo načela trajnostnega upravljanja tal iz te direktive. To lahko proizvajalcem živil, lesa in drugih vrst biomase, ki pri svoji proizvodnji upoštevajo navedena načela, omogoči, da se ta načela odražajo pri vrednosti njihovih proizvodov. Dodatna sredstva za omrežje dejanskih lokacij za preskušanje, predstavitev in razširjanje rešitev, tudi za ogljično kmetovanje, bodo zagotovljena prek živih laboratorijev in svetilnikov misije za tla. Države članice bi morale brez poseganja v načelo onesnaževalec plača zagotoviti podporo in svetovanje za pomoč lastnikom in uporabnikom zemljišč, na katere vplivajo ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, pri čemer bi morale upoštevati zlasti potrebe in omejene zmogljivosti malih in srednjih podjetij.
- (39) Države članice morajo na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸ v svojih strateških načrtih SKP opisati, kako naj bi okoljska in podnebna struktura teh načrtov prispevala k doseganju dolgoročnih nacionalnih ciljnih vrednosti, kot so določene v zakonodajnih aktih iz Priloge XIII k navedeni uredbi ali iz njih izhajajo, in bila z njimi usklajena.

---

²⁸ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

- (40) Za zagotovitev izvajanja najboljših praks trajnostnega upravljanja tal bi bilo treba od držav članic zahtevati, da pozorno spremljajo vpliv praks upravljanja tal ter po potrebi prilagodijo prakse in priporočila, pri tem pa upoštevajo novo znanje, pridobljeno iz raziskav, in inovacije. V zvezi s tem se pričakujejo dragoceni prispevki misije „Evropski dogovor o tleh“ v okviru programa Obzorje Evropa ter zlasti njenih živih laboratorijev in dejavnosti za podporo spremljanju tal, izobraževanju o tleh in državljanski udeležbi.
- (41) Z regeneracijo **tal in renaturacijo tal** se znova vzpostavi zdravo stanje degradiranih tal. Od držav članic bi bilo treba zahtevati, da pri opredelitvi ukrepov za regeneracijo tal upoštevajo rezultate ocene zdravja tal, navedene ukrepe za regeneracijo pa prilagodijo posebnim značilnostim razmer, vrsti, rabi in stanju tal ter lokalnim, podnebnim in okoljskim razmeram.

Renaturacija tal se v okviru te direktive razlikuje od regeneracije tal po tem, da zajema rekonstrukcijo tal po pozidavi ali uničenju tal ter je tudi način za preprečitev izgube naravnih lastnosti tal v širšem smislu, saj se tla obnovijo z obnovitvijo več naravnih sestavov in procesov v tleh, ki so izgubila naravne lastnosti. Končni cilj so čim bolj naravne funkcije tal in njihovo optimalno zagotavljanje ekosistemskih storitev. Ta cilj je mogoče doseči s sonaravnimi rešitvami ali inženiringom novih tal.

(42) Za zagotovitev sinergij med različnimi ukrepi, sprejetimi na podlagi druge zakonodaje Unije, ki lahko vplivajo na zdravje tal, in ukrepi, ki jih je treba uvesti za trajnostno upravljanje in obnovo tal v Uniji, bi morale države članice zagotoviti, da so prakse trajnostnega upravljanja in regeneracije tal skladne z nacionalnimi načrti za obnovo, sprejetimi v skladu z Uredbo (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta²⁹, strateškimi načrti, ki jih države članice pripravijo v okviru skupne kmetijske politike v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115, kodeksi dobrih kmetijskih praks in delovnimi programi za imenovana ranljiva območja, sprejetimi v skladu z Direktivo Sveta 91/676/EGS³⁰, ohranitvenimi ukrepi in prednostnim okvirom ukrepanja, določenim za območja Natura 2000 v skladu z Direktivo Sveta 92/43/EGS³¹, ukrepi za doseganje dobrega ekološkega in kemijskega stanja vodnih teles, vključenimi v načrte upravljanja povodij, pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta³², ukrepi za obvladovanje poplavne ogroženosti, določenimi v skladu z Direktivo 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta³³, načrti za obvladovanje suše, ki se spodbujajo v strategiji Unije za prilagajanje podnebnim spremembam³⁴, državnimi programi ukrepov, vzpostavljenimi v skladu s členom 10 Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal, cilji iz Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta³⁵ ter Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶, celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti, pripravljenimi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999

---

²⁹ Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko uredbe o obnovi narave iz dokumenta COM(2022) 304, v opombo pa številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo [...].

³⁰ Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1).

³¹ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

³² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

³³ Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L 288, 6.11.2007, str. 27).

³⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).

³⁵ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1).

³⁶ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

Evropskega parlamenta in Sveta³⁷, nacionalnimi programi nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljenimi na podlagi Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸, ocenami tveganj in načrtovanjem obvladovanja tveganj nesreč, pripravljenimi v skladu s Sklepom št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta³⁹, [...] nacionalnimi akcijskimi načrti, pripravljenimi v skladu z Uredbo (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰, **ter nacionalnimi akcijskimi načrti, sprejetimi v skladu s členom 4 Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴¹, in presojami vplivov na okolje, opravljenimi v skladu z Direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴².** Prakse trajnostnega upravljanja in regeneracije tal bi morale biti, kolikor je to mogoče, vključene v te programe, načrte in ukrepe, kolikor prispevajo k doseganju njihovih ciljev. Zato bi morali biti ustrezni kazalniki in podatki, kot so kazalniki rezultatov v zvezi s tlemi iz uredbe o SKP ter statistični podatki o kmetijskih vložkih in proizvodnji, sporočeni v skladu z Uredbo (EU) 2022/2379 Evropskega parlamenta in Sveta⁴³, dostopni pristojnim organom, odgovornim za prakse trajnostnega upravljanja in regeneracije tal ter ocenjevanje zdravja tal, da bi se ti podatki in kazalniki navzkrižno povezali ter da bi se tako omogočila čim natančnejša ocena učinkovitosti izbranih ukrepov.

---

³⁷ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

³⁸ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

³⁹ Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L 347, 20.12.2013, str. 924).

⁴⁰ + Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko uredbe o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev in spremembi Uredbe (EU) 2021/2115 iz dokumenta COM(2022) 305, v opombo pa številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

⁴¹ **Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24.11.2009, str. 71).**

⁴² **Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (kodificirano besedilo) (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).**

⁴³ Uredba (EU) 2022/2379 o statistiki kmetijskih vložkov in proizvodnje.

(43) Onesnažena območja so **pogosto** zapuščina več desetletij **dejavnosti, kot so** industrijske **ali vojaške** dejavnosti **v EU** ter lahko zdaj in v prihodnosti pomenijo tveganja za zdravje ljudi in okolje. Zato je treba najprej odkriti in preiskati potencialno onesnažena območja, nato pa v primeru potrjene onesnaženosti oceniti tveganja, **ki jih pomeni onesnaženo območje**, in sprejeti ukrepe za obravnavo nesprejemljivih tveganj. **V tem okviru je bistveno upoštevati tudi vpliv onesnaženih območij na druge okoljske prvine ali matrike razen tal, kot so podzemne ali površinske vode. Nekatere od teh dejavnosti, na primer podzemna skladišča za nevarne snovi, so lahko v matični podlagi ali kamnini. Če tako podzemno skladišče pušča, je mogoče, da so onesnaževala prešla v kamnino ali matično podlago, v prsti pa jih verjetno ne bo. Vendar so se morda razširila ter posledično vplivajo na zdravje ljudi ali okolje. Zato bo treba v primeru takih dejavnosti na potencialno onesnaženih območjih preiskati tudi matično podlago ali kamnino v bližini dejavnosti, da se preveri, če je dejavnost povzročila onesnaženje, ki vpliva na zdravje ljudi ali okolje.**

(43a) V preiskavi tal je treba ugotoviti, ali so potencialno onesnažena tla onesnažena ali ne ter ali onesnaženje pomeni tveganje za zdravje ljudi ali okolje; v taki preiskavi ni obvezno analizirati drugih deskriptorjev tal razen onesnaženosti tal. Ker se lahko raba zemljišč sčasoma spremeni, je ustrezno, da so informacije o onesnaženosti javno dostopne. Na primer, ko je treba sprejeti odločitev o spremembi rabe zemljišč, je treba oceniti, ali lahko onesnaženje, odkrito med preteklo preiskavo tal, pomeni tveganje za predvideno novo rabo zemljišč. Zato je treba pri ugotavljanju, ali je potencialno onesnaženo območje onesnaženo ali ne, upoštevati tudi tveganja za zdravje ljudi ali okolje, povezana z rabo tal na občutljivem območju. S preiskavo tal se lahko tudi dokaže, da potencialno onesnaženo območje dejansko ni onesnaženo. V tem primeru država članica območja ne bi smela več označiti kot potencialno onesnaženega, razen če na podlagi novih dokazov obstaja sum onesnaženja.

(43b) Število potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij je lahko zelo visoko, stopnja tveganja, ki ga pomeni onesnaženo območje, pa sega od zelo nizke in vse do zelo visoke, zato je za odkrivanje in upravljanje onesnaženih območij logično uporabiti postopen pristop, ki temelji na tveganju. Tak pristop lahko državam članicam omogoči prednostno razvrščanje. Pri tem prednostnem razvrščanju lahko države članice upoštevajo morebitna tveganja, ki ga pomeni domnevna ali potrjena onesnaženost, pa tudi gospodarske ali družbene okoliščine. Pri takem prednostnem razvrščanju se morebitno tveganje oceni veliko bolj splošno kot v oceni tveganja za posamezno območje v okviru preiskave onesnaženega območja.

- (44) Da bi določile potencialno onesnažena območja, bi morale države članice zbirati dokaze, med drugim z zgodovinskimi raziskavami, v katerih se raziščejo informacije o [...] industrijskih **dejavnostih**, incidentih in nesrečah **ter uporabljajo stari zemljevidi, arhivi, časopisni članki**, okoljska dovoljenja in uradna obvestila javnosti ali organov. **Države članice bi se morale odločiti o seznamu potencialno onesnaževalnih dejavnosti in bi morale imeti možnost, da prednostno obravnavajo nekatera potencialno onesnažena območja, za katera je najbolj verjetno, da pomenijo potencialno tveganje za zdravje ljudi ali okolje, na podlagi vrste dejavnosti, obsega morebitne onesnaženosti, znakov neposrednega tveganja ali drugih ustreznih informacij. Število potencialno onesnaženih območij se lahko sčasoma spreminja, zato bi bilo treba prvo določitev opraviti v določenem časovnem okviru in na podlagi obstoječih dokazov, nadaljnja območja pa bi bilo treba določati po sistematičnem pristopu.**
- (45) Za zagotovitev pravočasne in učinkovite izvedbe preiskav tal na potencialno onesnaženih območjih bi morale države članice poleg obveznosti, da določijo [...] **časovni okvir** za izvedbo navedenih preiskav, določiti tudi posebne dogodke, ki prav tako sprožijo tako preiskavo. Taki sprožilni dogodki lahko vključujejo zahtevo za okoljsko ali gradbeno dovoljenje ali dovoljenje, ki se zahteva v skladu z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo, oziroma pregled takih dovoljenj, dejavnosti izkopavanja tal, spremembe rabe zemljišč ali transakcije z zemljišči ali nepremičninami. Preiskave tal imajo lahko različne faze, kot so **predhodna** teoretična študija, **zgodovinska študija za posamezno območje, da se pridobijo informacije o preteklih industrijskih dejavnostih, incidentih ali nesrečah**, obisk na kraju samem, predhodna ali raziskovalna preiskava, podrobnejša ali opisna preiskava in testiranje na terenu ali v laboratoriju, **ter lahko vključujejo oceno tveganj, ki jih onesnaženost posameznega območja pomeni za zdravje ljudi ali okolje. Če se odkrije onesnaženost, bi bilo treba v preiskavi tal podkrepiti karakterizacijo onesnaženosti in njene okoljske okoliščine ter zagotoviti osnovne informacije za oceno tveganja za posamezno območje ter končno zasnovo ukrepov za zmanjšanje tveganja.** Izhodiščna poročila in ukrepi spremljanja, izvedeni v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴, bi se lahko prav tako šteli kot preiskava tal, če je to ustrezno.

---

⁴⁴ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

(46) Potrebna je prožnost glede upravljanja potencialno onesnaženih in onesnaženih območij, da se upoštevajo stroški, koristi in lokalne posebnosti. Zato bi morale države članice **postopen pristop**, ki temelji na tveganju, sprejeti vsaj za upravljanje potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij ob upoštevanju razlike med tema kategorijama, pri čemer bi navedeni pristop omogočal dodeljevanje sredstev ob upoštevanju posebnih okoljskih, gospodarskih in družbenih okoliščin. Odločitve, **vključno s postopnim pristopom, ki temelji na tveganju**, bi bilo treba sprejeti na podlagi narave in obsega morebitnih tveganj za zdravje ljudi in okolje zaradi izpostavljenosti onesnaževalom v tleh **ali onesnaževal, ki so prešla v podzemno vodo**, (npr. izpostavljenost ranljivih skupin prebivalstva, kot so nosečnice, invalidi, starejši in otroci).

(46a) Pri oceni tveganja bi bilo treba upoštevati ravni naravnega in antropogenega ozadja, ki bi lahko bilo b pomoč tudi pri določanju ciljev remediacije in upravljanja.

(46b) Analiza stroškov in koristi preiskave, ocene tveganja za posamezno območje ali remediacije bi morala biti pozitivna. Podrobne ocene tveganja za posamezna manj onesnažena območja so lahko, na primer, dražje od takojšnje remediacije tal ali pa je območje očitno močno onesnaženo in zato podrobna ocena tveganja na tem posameznem območju ni potrebna za odločitev o remediaciji. V takih primer je mogoče število korakov v pristopu, ki temelji na tveganju, zmanjšati, podrobna ocena tveganja za posamezno območje pa ima majhno dodano vrednost. Države članice bi morale določiti posebno metodologijo za določitev tveganj, značilnih za posamezna onesnažena območja. Države članice bi morale na podlagi znanstvenih dognanj, previdnostnega načela, lokalnih posebnosti ter sedanje in [...] **načrtovane** rabe zemljišč opredeliti tudi, kaj predstavlja nesprejemljivo tveganje, ki ga povzroča onesnaženo območje.

(46c) Za zmanjšanje tveganj, ki jih pomenijo onesnažena območja, na sprejemljivo raven za zdravje ljudi in okolje bi morale države članice **zagotoviti, da se sprejmejo** [...] ustrezni ukrepi za zmanjšanje tveganja, vključno z remediacijo. Optimalni [...] **ukrepi za zmanjšanje tveganja** bi morali biti trajnostni in izbrani na podlagi uravnoveženega postopka odločanja, pri katerem se upoštevajo okoljski, gospodarski in socialni učinki. **Izbira metode ali ukrepa je odvisna od več meril, kot so narava onesnaževal, značilnosti tal, obseg onesnaženosti, čas in prostor, ki je na voljo, proračunske omejitve, cilji remediacije, trenutna in načrtovana raba zemljišč, možnosti za izboljšanje zdravja tal, cestni promet, motnje za sosesčino, trenutno izvajanje dejavnosti itd. Pri remediaciji tal je poudarek na odpravljanju tveganja, ki ga onesnaženost tal pomeni za zdravje ljudi ali okolje, zato ni nujno, da se pri njej izboljšajo drugi deskriptorji zdravja tal. Nekatere metode remediacije lahko imajo celo negativne posledice za zdravje tal. Zato bi bilo treba upoštevati vse koristi in slabosti metod remediacije.** Ukrepe, sprejete v skladu z drugo zakonodajo Unije, bi morale biti mogoče opredeliti kot ukrepe za zmanjšanje tveganja v skladu s to direktivo, če učinkovito zmanjšujejo tveganja, ki jih pomenijo onesnažena območja.

(46d) Pri upravljanju potencialno onesnaženih in onesnaženih območij bi bilo treba spoštovati načelo „onesnaževalec plača“, previdnostno načelo in načelo sorazmernosti. **Države članice bi si morale prizadevati, da najdejo onesnaževalca, in bi morale vzpostaviti hierarhijo ali verigo odgovornosti pri odločanju, da bi se določilo, kdo bi moral kriti stroške preiskave tal, ocene tveganja in ukrepov za zmanjšanje tveganja. Države članice se lahko odločijo, da bodo razlikovale tudi med območji, ki so bila onesnažena v preteklosti, in na novo onesnaženimi območji, ter uporabile strožji pristop za onesnaženje, povzročeno po določenem datumu. V primeru onesnaženih območij, za katere ni mogoče najti odgovorne strani ali od nje zahtevati da prevzame odgovornost, bi morale imeti države članice možnost, da uporabijo finančne instrumente in finančne programe EU za izpolnite obveznosti v zvezi s preiskavo in remediacijo tal.**

- (46e) Onesnaženost tal je obravnavana že v ustrezni obstoječi evropski zakonodaji, kot je Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah ali Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode. Pravila iz te direktive ne posegajo v zahteve iz ustrezne obstoječe evropske zakonodaje.**
- (46f) Preiskave tal, ocene tveganja ali ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki so bili izvedeni na potencialno onesnaženih območjih ali onesnaženih območjih pred začetkom veljavnosti te direktive in izpolnjujejo zahteve iz te direktive, bi se morali šteti za primerne za izpolnitev zahtev iz te direktive na takih območjih.**
- (47) Pri ukrepih, sprejetih v skladu s to direktivo, bi bilo treba upoštevati tudi druge cilje politike EU, kot so cilji [Uredbe (EU) xxxx/xxxx⁴⁵], katerih namen je zagotoviti zanesljivo in trajnostno oskrbo evropske industrije s kritičnimi surovinami.

---

⁴⁵ + Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko uredbe o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 in (EU) 2019/1020 iz dokumenta COM(2023) 160, v opombo pa številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

- (48) Preglednost je bistven sestavni del politike na področju tal ter zagotavlja javno odgovornost in ozaveščenost, poštene tržne pogoje in spremljanje napredka. Zato bi morale države članice vzpostaviti in vzdrževati nacionalni register onesnaženih območij in potencialno onesnaženih območij, ki vsebuje informacije o posameznih območjih, ki bi morale biti javno dostopne v spletni georeferencirani zbirki prostorskih podatkov. **Če so registri vzpostavljeni na podnacionalni ravni, bi morale države članice predvideti usklajeno nacionalno vstopno točko v različne podnacionalne registre, na primer na osrednjem nacionalnem spletišču s spletnimi povezavami.** Register bi moral vsebovati informacije, potrebne za obveščanje javnosti o obstoju in upravljanju potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij. Ker pri potencialno onesnaženih območjih še ni potrjeno, da so tla onesnažena, ampak obstaja le sum, da je prisotno onesnaženje, je treba javnost obvestiti o razliki med onesnaženimi območji in potencialno onesnaženimi območji in to razliko dobro pojasniti, da se prepreči nepotrebna zaskrbljenost. **Registri, ki že obstajajo ob začetku veljavnosti te direktive in izpolnjujejo zahteve iz te direktive, bi se morali šteti za primerne za izpolnitev zahtev iz te direktive.**
- (49) V skladu s členom 19(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) morajo države članice vzpostaviti pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Poleg tega bi morali imeti člani zadevne javnosti v skladu s Konvencijo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah⁴⁶ (Aarhuška konvencija) dostop do pravnega varstva, da bi prispevali k varovanju pravice živeti v okolju, ki je primerno za osebno zdravje in dobro počutje.

---

⁴⁶ Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah – Izjave (UL L 124, 17.5.2005).

(49a) Kot je pojasnjeno s sodno prakso Sodišča⁴⁷, države članice ne smejo omejiti procesnega upravičenja za izpodbijanje odločitve javnega organa na člane zadevne javnosti, ki so sodelovali pri predhodnem upravnem postopku za sprejetje zadevne odločitve. Poleg tega bi moral biti vsak revizijski postopek pošten, pravičen, pravočasen in ne pretirano drag ter bi moral zagotavljati ustrezna pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je ta primerna. Poleg tega je treba v skladu s sodno prakso Sodišča⁴⁸ dostop do pravnega varstva odobriti vsaj zadevni javnosti.

---

⁴⁷ Sodba Sodišča (prvi senat) z dne 14. januarja 2021, LB in drugi/College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren, C-826/18, točki 58 in 59;

⁴⁸ sodba Sodišča (drugi senat) z dne 25. julija 2008, Dieter Janecek/Freistaat Bayern, C-237/07, točka 42; sodba Sodišča (drugi senata) z dne 19. novembra 2014, Client Earth/The Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs, C-404/13, točka 56; sodba Sodišča (drugi senat) z dne 26. junija 2019, Lies Craeynest in drugi/Brussels Hoofdstedelijk Gewest in Brussels Instituut voor Milieubeheer, C-723/17, točka 56; sodba Sodišča (drugi senat) z dne 19. decembra 2019, Deutsche Umwelthilfe eV/Freistaat Bayern, C-752/18, točka 56.

(50) Z Direktivo (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁹ se zahteva objava podatkov javnega sektorja v brezplačnem in odprtem formatu. Splošni cilj je nadaljnja krepitev podatkovnega gospodarstva EU s povečanjem količine podatkov javnega sektorja, ki so na voljo za ponovno uporabo, zagotavljanjem poštene konkurence in enostavnega dostopa do informacij javnega sektorja ter krepitevijo čezmejnih inovacij na podlagi podatkov. Glavno načelo je, da bi bilo treba zagotoviti vgrajeno in privzeto odprtost državnih podatkov. Namen Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁰ je zagotoviti pravico do dostopa do informacij o okolju v državah članicah v skladu z Aarhuško konvencijo. Aarhuška konvencija in Direktiva 2003/4/ES vključujeta široke obveznosti, povezane z zagotavljanjem informacij o okolju na zahtevo in dejavnim razširjanjem takih informacij. **V Direktivi 2003/04/ES je določen omejen seznam izvzetij glede razširjanja ali razkrivanja okoljskih podatkov ob upoštevanju javnega interesa, ki mu služi razširjanje, če bi razširjanje ali razkritje informacij škodovalo nekaterim interesom, na primer javni varnosti ali nacionalni obrambi; zaupnosti poslovnih ali industrijskih informacij, če tako zaupnost predvideva nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Unije zaradi varovanja upravičenih gospodarskih interesov, vključno z javnimi interesi pri ohranjanju zaupnosti statističnih podatkov in davčne tajnosti; zaupnosti osebnih podatkov in/ali kartotek, ki se nanašajo na fizično osebo, kadar ta oseba ni privolila v razkritje informacij javnosti, če tako zaupnost predvidevata nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Unije.** Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁵¹ ima prav tako široko področje uporabe in zajema izmenjavo prostorskih informacij, vključno z zbirkami podatkov o različnih okoljskih temah. Pomembno je, da določbe te direktive v zvezi z dostopom do informacij in ureditvami izmenjave podatkov dopolnjujejo navedeni direktivi in ne vzpostavljajo ločene pravne ureditve. Zato določbe te direktive v zvezi z obveščanjem javnosti in informacijami o spremljanju izvajanja ne bi smele posegati v določbe direktiv (EU) 2019/1024, 2003/4/ES in 2007/2/ES.

---

⁴⁹ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 172, 26.6.2019, str. 56).

⁵⁰ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26).

⁵¹ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

- (50a) Pomembno je tudi, da določbe te direktive, ki zadevajo ureditve izmenjave podatkov, državam članicam omogočajo ponovno uporabo obstoječe podatkovne infrastrukture, vzpostavljene na podlagi direktiv (EU) 2019/1024 in 2007/2/ES, da bi bila zagotovljena učinkovita in pravočasna izmenjava podatkov. Zato bi države članice in Komisija lahko izkoristile orodja, kot je REPORTNET, ki ga upravlja EEA. Pri tem pristopu se uporablja načelo „samo enkrat“, države članice pa niso dodatno obremenjene z vzpostavitvijo posebne podatkovne infrastrukture na podlagi te direktive.**
- (51) Za zagotovitev potrebne prilagoditve pravil o spremljanju zdravja tal, trajnostnem upravljanju tal in upravljanju onesnaženih območij bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi s spremembo te direktive, da se metodologije za spremljanje zdravja tal, okvirni seznam ukrepov za zmanjšanje tveganja **ter** faze in zahteve za oceno tveganja za posamezno območje prilagodijo tehničnemu in znanstvenemu napredku. [...] Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, tudi na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016⁵². Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

---

⁵² Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 (UL L 123, 12.5.2016, str. 1).

(52) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev oblike, strukture in podrobne ureditve za elektronsko sporočanje podatkov in informacij Komisiji. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁵³.

(52a) Da bi Komisija državam članicam zagotovila podporo pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz te direktive, bi morala zagotoviti dokumente in znanstvena orodja za učinkovito in usklajeno analizo, sintezo in dokumentiranje možnih metodologij in postopkov, ki bi se lahko uporabili. S temi nezavezujočimi dokumenti in znanstvenimi orodji bi bile državam članicam pravočasno zagotovljene bistvene informacije, hkrati pa zagotovljena prožnost pri nadaljnji uporabi že obstoječih metodologij in postopkov. Dokumente in znanstvena orodja bi bilo treba pripraviti v sodelovanju z državami članicami. Poleg teh dokumentov in znanstvenih orodij bi bilo treba zagotoviti potrebno pomoč in krepitev zmogljivosti.

---

⁵³ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

(52b) Poleg dokumentov in znanstvenih orodij bi morala Komisija organizirati redno izmenjavo informacij, izkušenj in najboljših praks v zvezi z uporabo te direktive. Ta forum bi se lahko poleg praktičnega izvajanja te direktive uporabljal tudi za razpravo, na primer o uporabi sistemov semaforja za obveščanje javnosti o rezultatih ocen zdravja tal; trajnostnem upravljanju onesnaženosti tal, ki ni onesnaženost iz antropogenih točkovnih virov; uporabi hierarhije odgovornosti pri določanju odgovorne oziroma odgovornih strani za upravljanje onesnaženih območij; upravljanju območij pod nikogaršnjo pristojnostjo; metodah remediacije onesnaženih območij; določanju in ocenjevanju ravni naravnega in antropogenega ozadja; različnih pristopih k določanju območjih, ki ne izpolnjujejo posameznih meril za stanje zdravih tal; praksah laboratorijev pri uporabi sistemov vodenja kakovosti; načelih ublažitve pozidave tal in uničenja tal.

(53) Komisija bi morala na podlagi rezultatov ocene zdravja tal opraviti z dokazi podprto vrednotenje in po potrebi revizijo te direktive **sedem in pol** [...] let po začetku njene veljavnosti. Pri vrednotenju bi bilo treba oceniti zlasti potrebo po določitvi bolj specifičnih zahtev za zagotovitev regeneracije [...] **degradiranih** tal in uresničitve cilja glede doseganja zdravih tal do leta 2050. Pri vrednotenju bi bilo treba oceniti tudi potrebo po prilagoditvi opredelitve zdravih tal znanstvenemu in tehničnemu napredku z dodajanjem določb o nekaterih deskriptorjih ali merilih na podlagi novih znanstvenih dokazov v zvezi z varstvom tal ali na podlagi problema, ki je specifičen za državo članico in je posledica novih okoljskih ali podnebnih razmer. Navedeno vrednotenje bi moralo v skladu z odstavkom 22 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje temeljiti na merilih uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti, skladnosti in dodane vrednosti EU ter zagotoviti podlago za ocene učinka morebitnih nadaljnjih ukrepov.

- (54) Za uresničitev vizije, da bodo do leta 2050 vsa tla zdrava, in dolgoročnega zagotavljanja ekosistemskih storitev tal po vsej Uniji so potrebni usklajeni ukrepi vseh držav članic. Posamezni ukrepi držav članic so se izkazali za nezadostne, saj se degradacija tal nadaljuje in celo **krepi** [...]. Ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev te direktive, temveč se zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (55) V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih⁵⁴ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih bo pojasnjeno razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno –

---

⁵⁴ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Poglavje I

Splošne določbe

Člen 1

Cilj in predmet urejanja

1. Cilj te direktive je vzpostaviti trden in skladen okvir za spremljanje tal za vsa tla po vsej **Uniji** [...], stalno izboljševati zdravje tal v Uniji, **ohraniti zdravo stanje tal in obravnavati vse vidike degradacije tal**, da bi se do leta 2050 dosegla zdrava tla, [...] da bi lahko zagotavljala številne ekosistemske storitve v zadostnem obsegu za izpolnitev okoljskih, družbenih in gospodarskih potreb, preprečevala in ublažila posledice podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti, povečala odpornost na naravne nesreče in za prehransko varnost ter da bi se onesnaženost tal zmanjšala na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju ljudi in okolju.

2. Ta direktiva določa **okvir in** ukrepe za:
  - (a) spremljanje in ocenjevanje zdravja tal;
  - (b) trajnostno upravljanje tal;
  - (c) **upravljanje** onesnaženih območij.

Člen 2

Področje uporabe

Ta direktiva se uporablja za vsa tla na ozemlju držav članic.

Člen 3

Oprelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „tla“ pomeni vrhnjo plast zemeljske skorje med kamninami **ali matično podlago** in površino tal, sestavljajo pa jo mineralni delci, organske snovi, voda, zrak in živi organizmi;
- (2) „ekosistem“ pomeni dinamičen kompleks rastlinskih in živalskih združb ter združb mikroorganizmov in njihovega neživega okolja, ki so povezani v funkcionalno celoto;
- (3) „ekosistemske storitve“ pomeni **neposredne ali** posredne prispevke ekosistemov h gospodarskim, socialnim, kulturnim in drugim koristim, ki jih ljudje pridobijo iz teh ekosistemov;
- (4) „zdravje tal“ pomeni fizikalno, kemijsko in biološko stanje tal, ki določa njihovo sposobnost, da delujejo kot ključen življenjski sistem in zagotavljajo ekosistemske storitve;
- (5) „trajnostno upravljanje tal“ pomeni prakse upravljanja tal, ki ohranjajo ali krepijo ekosistemske storitve, ki jih zagotavljajo tla, ne da bi pri tem omejevale funkcije **tal**, ki omogočajo te storitve, ali **znatno** škodovale drugim lastnostim okolja;
- (6) „prakse upravljanja tal“ pomeni prakse, ki vplivajo na fizikalne, kemijske ali biološke **lastnosti** [...] tal;
- (7) „upravljana tla“ pomeni tla, na katerih se izvajajo prakse upravljanja tal;

- (8) „območje spremljanja stanja tal“ pomeni del ozemlja države članice, kot ga ta država članica razmeji v skladu s to direktivo;
- (8a) „enota tal“ pomeni prostorsko ločeno območje znotraj območja spremljanja stanja tal, ki izhaja iz presečišča prostorskih podatkov, ki se uporabljajo kot merila za statistično homogenost na tem območju spremljanja stanja tal;**
- (9) „ocena zdravja tal“ pomeni oceno zdravja tal na podlagi meritev ali ocene deskriptorjev tal;
- (9a) „deskriptor tal“ pomeni parameter, ki opisuje fizikalne, kemijske ali biološke značilnosti zdravja tal;**
- (9b) „potencialno onesnaženo območje“ pomeni razmejeno območje, za katerega na podlagi ustreznih dokazov obstaja velika verjetnost onesnaženosti tal ali onesnaženosti kamnin ali matične podlage zaradi antropogenih dejavnosti, ki predstavljajo točkovne vire;**
- (10) „onesnaženo območje“ pomeni razmejeno območje [...], na katerem je bila potrjena **onesnaženost tal ali onesnaženost kamnin ali matične podlage zaradi antropogenih dejavnosti, ki predstavljajo točkovne vire [...];**
- [...]
- (12) „zemljišče“ pomeni površino Zemlje, ki ni **redno** prekrita z vodnimi **telesi**;
- (13) „pokrovnost tal“ pomeni fizično in biološko pokritje zemeljske površine;

- (14) „nepozidana tla“ pomeni območje tal, ki ne spada v opredelitev pozidanih tal[...];
- (15) „pozidava tal“ pomeni prekritje tal s stavbami, konstrukcijami in plastmi popolnoma ali delno neprepustnega materiala [...];
- (16) „pozidana tla“ pomeni območje tal, ki je bilo pozidano [...];
- (17) „uničenje tal“ pomeni začasno ali dolgoročno odstranitev tal [...];
- (17a) „uničena tla“ pomeni območje tal, ki je bilo uničeno;
- (17b) „odstranitev pozidave tal“ pomeni spremembo pozidanih tal v nepozidana tla;

- (18) „prenosna funkcija“ pomeni matematično pravilo, ki omogoča pretvorbo vrednosti meritve, izvedene z metodologijo, ki ni referenčna metodologija, v vrednost, ki bi bila pridobljena z merjenjem tal z uporabo referenčne metodologije;
- (19) „zadevna javnost“ pomeni javnost, na katero vpliva ali bi lahko vplivala degradacija tal ali ki ima interes pri postopkih odločanja v zvezi z izvajanjem obveznosti iz te direktive, vključno z lastniki in uporabniki zemljišč ter nevladnimi organizacijami, ki spodbujajo varovanje zdravja ljudi ali okolja in izpolnjujejo vse zahteve nacionalne zakonodaje;
- (20) „onesnaženost tal“ pomeni prisotnost [...] snovi v tleh [...] **na ravni**, ki je lahko škodljiva zdravju ljudi ali okolju;
- (21) „onesnaževalo“ pomeni snov, ki lahko povzroči onesnaženost tal **ali onesnaženost kamnin ali matične podlage**;
- (22) „regeneracija tal“ pomeni namerno dejavnost, katere cilj je spremeniti stanje tal iz degradiranega v zdravo;
- (22a) „renaturacija tal“ pomeni obnovo ali rekonstrukcijo uničenih tal, da bi se obnovila njihova zmogljivost za zagotavljanje ekosistemskih storitev;**
- (23) „tveganje“ pomeni [...] **verjetnost** škodljivih učinkov na zdravje ljudi ali okolje zaradi izpostavljenosti onesnaženosti tal **ali onesnaženosti kamnin ali matične podlage**;
- (24) „preiskava tal“ pomeni postopek, **ki se lahko izvede v več ponavljajočih se fazah** za oceno prisotnosti in [...] **ravni** onesnaževal v tleh, **v kamninah ali matični podlagi**, **po potrebi pa tudi za opredelitev in razmejitev obsega onesnaženega območja ter za oceno tveganj, ki jih posamezno onesnaženo območje pomeni za zdravje ljudi ali okolje [...]**;

[...]

- (26) „remediacija tal“ pomeni [...] **nabor ukrepov**, s katerimi se zmanjšajo, izolirajo ali imobilizirajo [...] onesnaževala v tleh, **kamninah ali matični podlagi**;
- (27) „ukrepi za zmanjšanje tveganja“ pomeni ukrepe, katerih cilj je zmanjšati tveganja onesnaženih območij za zdravje ljudi in okolje s spremembo povezave med virom, potjo in prejemnikom, ne da bi se pri tem spremenile značilnosti same onesnaženosti, ali z remediacijo tal.

Člen 4

Območja spremljanja stanja tal in enote tal

1. Države članice na svojem celotnem ozemlju v **upravne namene**[...] določijo **enega ali več območij spremljanja stanja tal**, za katere je odgovoren en ali več pristojnih organov, imenovanih na podlagi člena 5.

[...]
2. Države članice določijo tudi enote tal, ki pokrivajo njihovo celotno območje, za namene načrtovanja spremljanja in poročanja v zvezi z zdravjem tal z določeno stopnjo negotovosti znotraj navedene enote tal [...] ob upoštevanju [...]:
  - (a) **geografskega obsega območij spremljanja stanja tal**, kot so določena na podlagi prvega odstavka tega člena [...] ⁵⁵;
  - (b) **vrste tal**, kot je določeno na zemljevidu regij tal Evropske unije in sosednjih držav ⁵⁶;

---

⁵⁵ [...]

⁵⁶ 'Talne regije Evropske unije in sosednjih držav 1:5 000 000', 2005, dostop 2024-03-07, <https://data.europa.eu/data/datasets/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb?locale=sl>

(c) kategorije rabe zemljišč, razen vodnih teles, iz Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁷[...];

[...] ⁵⁸ [...] ⁵⁹

[...]

Države članice lahko za določitev svojih enot tal uporabijo podrobnejše ali posodobljene enakovredne podatke, če so na voljo na evropski, nacionalni ali podnacionalni ravni.

Države članice lahko upoštevajo dodatne prostorske podatke za določitev svojih enot tal, kot so podnebje, okoljska cona, kot je opisana v poročilu Alterra 2281⁶⁰, ali povodja.

Člen 5

Pristojni organi

Države članice imenujejo pristojne organe, ki so na ustrezni ravni odgovorni za izvajanje nalog, določenih v tej direktivi.

[...]

---

⁵⁷ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU.

⁵⁸ [...]

⁵⁹ [...]

⁶⁰ Metzger, M.J., Shkaruba A.D., Jongman, R.H.G. in Bunce, R. G. H., *Descriptions of the European Environmental Zones and Strata (Opisi evropskih okoljskih con in plasti)*, Alterra Report 2281, ISSN 1566-7197.

Poglavje II

Spremljanje in ocenjevanje zdravja tal

Člen 6

Okvir za spremljanje zdravja tal ter [...] pozidave tal in uničenja tal

1. Države članice vzpostavijo okvir za spremljanje **na ravni, primerni za deskriptorje tal ter kazalnike pozidave tal in uničenja tal** [...], da zagotovijo redno, **usklajeno** in natančno spremljanje zdravja tal **ter pozidave tal in uničenja tal** v skladu s tem členom ter prilogama I in II.

Države članice lahko po potrebi prilagodijo svoj okvir za spremljanje za svoje najbolj oddaljene regije, da upoštevajo njihove posebne značilnosti.

2. Države članice spremljajo zdravje tal **v vsaki enoti tal na območju spremljanja stanja tal** ter [...] **pozidavo in uničenje tal** na vsakem območju spremljanja stanja tal.
3. Okvir za spremljanje temelji na:
  - (a) deskriptorjih tal in [...] merilih **za zdravo stanje tal** iz člena 7;
  - (b) vzorčevalnih mestih za vzorčenje tal, ki se določijo v skladu s členom 8(1[...]);
  - (c) meritvah tal, **ki jih morajo izvesti države članice in morebiti Komisija v skladu s členom 8(2) in 8(2a)** [...];
  - (d) morebitnih podatkih in rešitvah, pridobljenih z daljinskim zaznavanjem, iz odstavka 5 tega člena;
  - (e) kazalnikih [...] pozidave tal **in uničenja tal** iz člena 7(1).

[...]

5. Komisija in Evropska agencija za okolje (EEA) izkoriščata obstoječe podatke iz vesolja in produkte, zagotovljene v okviru komponente programa Copernicus vesoljskega programa EU,

vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696, za raziskovanje in razvoj rešitev za daljinsko zaznavanje tal **skupaj z državami članicami**, da bi **državam članicam zagotovili potrebne podatke o kazalnikih pozidave tal in uničenja tal** ter jih podprli pri spremljanju ustreznih deskriptorjev tal.

6. Komisija in EEA na podlagi obstoječih podatkov in v dveh letih od začetka veljavnosti te direktive vzpostavita digitalni portal s podatki o zdravju tal, ki zagotavlja dostop vsaj do razpoložljivih podatkov o zdravju tal, **zbranih na ravni enote tal ali na podrobnejši ravni**, v georeferencirani prostorski obliki, ki izhajajo iz:

- (a) meritev tal iz člena 8(2) **in (2a)**;

[...]

(c) ustreznih podatkov in rešitev za daljinsko zaznavanje tal iz odstavka 5 tega člena.

Obdelava teh podatkov in dostop do njih se izvajata v skladu z ustrežno zakonodajo Unije.

- 6a. Komisija in agencija EEA zagotovita, da države članice zgodaj, pravočasno in učinkovito dobijo možnost, da izrazijo svoje mnenje in zahtevajo morebitne popravke napak, preden se podatki o zdravju tal objavijo na digitalnem portalu s podatki o zdravju tal iz odstavka 6. To velja tudi za vsa druga poročila, ki temeljijo na okviru za spremljanje, vzpostavljenem s to direktivo.**
7. Digitalni portal s podatki o zdravju tal iz odstavka 6 lahko poleg podatkov iz navedenega odstavka zagotavlja tudi dostop do drugih podatkov, povezanih z zdravjem tal, če so bili ti podatki izmenjani ali zbrani v skladu z oblikami ali metodami, ki jih je določila Komisija v skladu z odstavkom 8.
- 7a. Digitalni portal s podatki o zdravju tal iz odstavka 6 ne zagotavlja dostopa do podatkov in informacij, katerih razkritje bi imelo negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo.**
8. Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi določi oblike ali metode za izmenjavo ali zbiranje podatkov iz [...] **tega člena** ali za vključitev teh podatkov v digitalni portal s podatki o zdravju tal. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 21.

Člen 7

Deskriptorji tal, merila za zdravo stanje tal ter [...] kazalniki pozidave tal in uničenja tal

1. Države članice pri spremljanju in ocenjevanju zdravja tal uporabljajo deskriptorje tal [...] iz Priloge I, **deli A, B in C**.

Države članice pri spremljanju [...] **pozidave tal in uničenja tal** uporabljajo kazalnike [...] pozidave tal **in uničenja tal**[...] iz Priloge I, **del D**.

2. **Države članice pri ocenjevanju zdravja tal uporabijo merila za zdravo stanje tal. Merila za zdravo stanje tal so sestavljena iz:**

- (a) **nezavezujočih trajnostnih ciljnih vrednosti iz Priloge I, dela A in B ter**
- (b) **operativnih sprožitvenih vrednosti.**

[...]

3. Države članice določijo organska onesnaževala za deskriptor tal, povezan z onesnaženostjo tal, iz Priloge I, del B. **V ta namen lahko države članice upoštevajo okvirni nadzorni seznam iz odstavka 5a.**

4. Države članice določijo [...] **nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti** za deskriptorje tal iz Priloge I, del B, v skladu z določbami iz tretjega stolpca v Prilogi I, del B.

4a. **Države članice določijo eno ali več operativnih sprožitvenih vrednosti za vsak deskriptor tal iz Priloge I, dela A in B, ki odražajo stopnje degradacije tal, za katere so potrebni ukrepi za izboljšanje zdravja tal v skladu s členom 9(4) te direktive.**

Države članice lahko operativno sprožitveno vrednost za eno ali več degradacij tal določijo na isti ravni kot nezavezujočo trajnostno ciljno vrednost za navedene degradacije tal.

5. Države članice lahko [...] določijo dodatne deskriptorje tal in kazalnike **pozidave tal in uničenja tal** [...], ki niso navedeni v Prilogi I [...].

5a. **Komisija v (Urad za publikacije: vstaviti datum = 18 mesecev po datumu začetka veljavnosti Direktive) v sodelovanju z državami članicami pripravi okvirni nadzorni seznam onesnaževal tal, ki imajo velik potencial za vplivanje na zdravje tal, zdravje ljudi ali okolje, in seznam posodablja v skladu z najnovejšimi znanstvenimi dognanji. Države članice lahko ustrezno prilagodijo svoj deskriptor za onesnaženost tal.**

6. Države članice obvestijo Komisijo, kadar se v skladu z odstavki 2 do 5 tega člena določijo ali prilagodijo deskriptorji tal, [...] **kazalniki pozidave tal in uničenja tal** ter [...] merila za **zdravo stanje tal.**

Člen 8

Meritve in metodologije

1. Države članice določijo vzorčevalna mesta z uporabo metodologije iz Priloge II, del A.1.

Komisija državam članicam zagotovi ustrezne zemljevide deskriptorjev tal, začetni vzorec in ustrezne podatke, povezane z vzorčevalnimi mesti, zbrane v prejšnjih evropskih raziskavah tal za uporabo metodologije iz Priloge II, del A.1.

- 1a. Po določitvi vzorčevalnih mest in pred vzorčno raziskavo države članice obvestijo Komisijo o vseh morebitnih potrebah po podpori pri vzorčenju na terenu in analizah tal ter o vseh drugih potrebah, povezanih z vzorčno raziskavo.

Komisija ob usklajevanju z zadevnimi državami članicami oceni potrebe in določi ustrezno raven podpore.

Če Komisija zagotovi podporo, zadevna država članica ustrezno prilagodi vzorčno raziskavo, praktično organizacijo med Komisijo in pristojnim organom države članice pa ureja pisni sporazum. V primeru podpore za raziskavo na terenu zadevna država članica zagotovi, da lahko Komisija izvede *in-situ* vzorčenje tal.

2. Države članice – če jim Komisija zagotavlja podporo, skupaj z njo in v skladu s pisnim sporazumom iz odstavka 1(a), pododstavek 3 – izvajajo meritve tal z odvzemom vzorcev tal na vzorčevalnih mestih iz odstavka 1 ter **ustrezno** zbirajo, obdelujejo in analizirajo podatke, da določijo:

- (a) vrednosti deskriptorjev tal iz [...] Priloge I;
- (b) če je ustrezno, vrednosti dodatnih deskriptorjev tal;

[...]

Države članice so izvzete iz obveznosti odvzema vzorcev tal iz pozidanih in uničenih tal.

V zvezi z vidikom degradacije tal - Zaslanjevanje iz Priloge I, del A, lahko države članice iz merjenja električne prevodnosti izključijo območja, pri katerih ne obstaja tveganje zaslanjevanja, in o tem obvestijo Komisijo.

***In-situ* vzorčenje tal se izvede v skladu z minimalnimi merili za metodologijo vzorčne raziskave na terenu, opredeljenimi v Prilogi II, del A.2.**

2a. Pod pogojem, da so bili podatki zbrani v istem obdobju kot je bila izvedena vzorčna raziskava, in v skladu z metodologijami iz Priloge II, del A.2 in del B, lahko meritve tal, ki jih izvedejo države članice iz odstavka 2, po potrebi zajemajo meritve, ki jih opravijo:

- (i) države članice v skladu z obstoječimi nacionalnimi ali podnacionalnimi mrežami za spremljanje tal in raziskavami;

- (ii) države članice v skladu z zakonodajo Unije in mednarodnim pravom;
- (iii) zasebni akterji, raziskovalne organizacije in druge strani, če so na voljo.

Za prvi cikel meritev tal, ki se izvedejo v skladu z odstavkom 4, se obdobje iz prvega pododstavka tega odstavka začne ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = eno leto pred datumom začetka veljavnosti Direktive).

2b. Države članice zbirajo, obdelujejo in analizirajo podatke za določitev vrednosti kazalnikov pozidave tal in uničenja tal iz Priloge I, del D.

3. Države članice uporabljajo:

- (a) metodologije za določitev ali ocenjevanje vrednosti deskriptorjev tal iz Priloge II, del B;
- (b) minimalna metodološka merila za določitev vrednosti kazalnikov [...] pozidave tal **in uničenja tal** iz Priloge II, del C;
- (c) vse zahteve, ki jih določi Komisija v skladu z odstavkom 6.

Države članice lahko namesto metodologij iz prvega pododstavka, točki (a) in (b), uporabljajo druge metodologije, če so **dane** na voljo potrjene prenosne funkcije, kot je določeno v četrtem stolpcu v Prilogi II, del B.

3a. Države članice zagotovijo, da laboratoriji ali njihove pogodbene stranke, ki izvajajo meritve tal, uporabljajo prakse sistema vodenja kakovosti v skladu s standardom EN ISO/IEC-17025 ali drugimi enakovrednimi standardi, priznanimi na ravni Unije ali mednarodni ravni, ter da imajo dostop do ustrezno usposobljenega osebja ter infrastrukture, opreme in rešitev, potrebnih za izvajanje takih meritev tal.

Države članice lahko pri ocenjevanju skladnosti s praksami sistema vodenja kakovosti štejejo, da zadostuje ena akreditacija za eno od metodologij za določanje vrednosti deskriptorjev tal iz Priloge II, del B.

Države članice zagotovijo, da laboratoriji ali njihove pogodbene stranke, ki izvajajo meritve tal, dokažejo svojo usposobljenost za analizo ustreznih merjenih veličin, s:

- (a) sodelovanjem v programih preskušanja strokovne usposobljenosti, ki zajemajo analitske metode na ravneh koncentracij, ki so reprezentativne za programe za spremljanja tal, če so na voljo;**
- (b) analiza referenčnih materialov, ki so reprezentativni za zbrane vzorce, ki vsebujejo ustrezne ravni koncentracij, če so na voljo.**

Kadar Komisija izvaja meritve tal v skladu s tem členom, se ta odstavek uporablja za Komisijo.

4. Države članice in Komisija, če jim ta zagotavlja podporo, zagotovijo, da se prve meritve tal izvedejo najpozneje do... (Urad za publikacije: vstaviti datum = [...] *pet* let po datumu začetka veljavnosti Direktive).

5. Države članice zagotovijo, da se [...] nove meritve tal izvajajo [...] vsakih [...] **šest let v okviru enega vzorčenja ali kot del programa neprekinjene sheme vzorčenja v navedenem obdobju.**

Z odstopanjem od prvega pododstavka se lahko države članice pred novim vzorčenjem odločijo, da ne bodo izvedle novih meritev tal za deskriptor tal na delu ozemlja ali na celotnem ozemlju, če je na podlagi podatkov, predhodno zbranih na podlagi členov 6, 7 in 8, in uporabe znanstvenih dokazov, vključno z napovednimi modeli za tla, razumno in upravičeno pričakovati, da se vrednost takega deskriptorja tal od zadnjega cikla ni bistveno spremenila. Države članice o vsaki taki odločitvi uradno obvestijo Komisijo brez nepotrebnega odlašanja.

- 5a.** Države članice zagotovijo, da se vrednost kazalnikov [...]pozidave tal **in uničenja tal** posodobi vsaj vsaka 3 leta **na podlagi razpoložljivih informacij.**
6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 20 za spremembo Priloge II, **del B**, da se v njej navedene referenčne metodologije prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku, zlasti če se lahko vrednosti deskriptorjev tal določijo z **rešitvami** za daljinsko zaznavanje iz člena 6(5).

Člen 9

Ocene zdravja tal

1. Države članice ocenijo zdravje tal na vseh svojih območjih spremljanja stanja tal **in povezanih enotah tal** na podlagi podatkov, zbranih v okviru spremljanja iz členov 6, 7 in 8 za vsakega od deskriptorjev tal [...] **iz** Priloge I, dela A in B.

[...]

Države članice zagotovijo, da se **ocene** zdravja tal [...] izvedejo [...] vsakih [...] **šest** let in da se prva ocena zdravja tal izvede do ... (*Urad za publikacije: vstaviti datum = šest let po datumu začetka veljavnosti Direktive*).

[...]

2. **Zdravje tal se oceni za vsak vidik degradacije tal z uporabo nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti in operativnih sprožitvenih vrednosti za povezano merilo za zdravo stanje tal, določenih v skladu s členom 7(2), 7(4) in 7(4a).**

3. Države članice analizirajo vrednosti za deskriptorje tal iz Priloge I, del C, [...] **da bi ugotovile**, ali je prišlo do kritične izgube ekosistemskih storitev, pri čemer upoštevajo ustrezne podatke in razpoložljiva znanstvena dognanja.

Države članice analizirajo vrednosti kazalnikov [...] pozidave tal **in uničenja tal** iz Priloge I, del D, [...] **da bi** ocenile njihov vpliv na izgubo ekosistemskih storitev ter na splošne in posamične cilje, določene v Uredbi (EU) 2018/841.

3a. **Države članice lahko opredelijo izboljšave za vsak deskriptor tal iz Priloge I, deli A, B in C.**

4. Pristojni organi **iz člena 5** na podlagi ocen zdravja tal, izvedenih v skladu s tem členom, po potrebi ob usklajevanju z lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi na vsakem območju spremljanja stanja tal določijo območja, **na katerih posamezna merila za zdravo stanje tal niso izpolnjena in na katerih so potrebni ukrepi za izboljšanje zdravja tal [...]**, in **združeno** obvesti javnost v skladu s členom 19.

Da bi prispevali k izboljšanju zdravja tal, pristojni organi iz člena 5 po potrebi ob usklajevanju z lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi za vsako območje spremljanja stanja tal določijo območja pozidanih in uničenih tal, ki imajo velik potencial za izboljšanje zdravja tal z odstranitvijo pozidave in renaturacijo. Potencial območij pozidanih in uničenih tal se oceni na podlagi tehnične izvedljivosti, stroškovne učinkovitosti in ravni izboljšanja zdravja tal, ki jo je mogoče doseči.

[...]

6. **Poleg izpolnjevanja obveznosti iz člena 19** države članice zadevnim lastnikom in upravljavcem zemljišč na njihovo zahtevo sporočijo podatke o zdravju tal in oceno zdravja tal iz členov 6 do 9, zlasti v podporo pripravi svetovanja iz člena 10(2[...]).

Poglavje III

Trajnostno upravljanje tal

Člen 10

Trajnostno upravljanje tal

1. Od (*Urad za publikacije: vstaviti datum* =[...]) **pet let po datumu začetka veljavnosti Direktive**) države članice ob upoštevanju vrste, rabe in stanja tal **ter geografskih in podnebnih razmer** sprejmejo vsaj naslednja ukrepa:
  - (a) opredelitev praks trajnostnega upravljanja tal [...] **ob upoštevanju vodilnih načel** trajnostnega upravljanja tal iz Priloge III, ki jih je treba postopno uvesti na vseh upravljanih tleh, in opredelitev praks regeneracije, ki jih je treba postopno uvesti [...] v državah članicah, na podlagi rezultatov ocen tal, izvedenih v skladu s členom 9;
  - (b) opredelitev praks upravljanja tal in drugih praks, ki negativno vplivajo na zdravje tal in ki se jih morajo upravljavci tal izogibati.

Države članice pri opredelitvi praks [...] iz tega odstavka upoštevajo programe, načrte, cilje in ukrepe iz Priloge IV ter najnovejša znanstvena dognanja, vključno z rezultati misije „Evropski dogovor o tleh“ v okviru programa Obzorje Evropa.

Države članice opredelijo sinergije s programi, načrti in ukrepi iz Priloge IV. Podatki, pridobljeni s spremljanjem zdravja tal, rezultati ocen zdravja tal, analiza iz člena 9 in [...] **prakse** za trajnostno upravljanje tal so podlaga za razvoj programov, načrtov in ukrepov iz Priloge IV.

Države članice zagotovijo, da je postopek priprave praks iz prvega pododstavka odprt, vključujoč in učinkovit ter da je zadevna javnost, zlasti lastniki in upravljavci zemljišč, vključena in ima možnost zgodaj in učinkovito sodelovati pri tem postopku priprave.

2. Države članice upravljavcem tal, lastnikom zemljišč in ustreznim organom zagotovijo enostaven dostop do nepristranskega in neodvisnega svetovanja o trajnostnem upravljanju tal, dejavnosti usposabljanja in gradnje zmogljivosti.

Države članice sprejmejo tudi naslednje ukrepe:

- (a) spodbujanje ozaveščenosti o številnih srednje- in dolgoročnih koristih trajnostnega upravljanja tal in potrebi po trajnostnem upravljanju tal;
  - (b) spodbujanje raziskav in izvajanja celostnih konceptov upravljanja tal;
  - (c) dajanje na voljo redno posodobljenega pregleda razpoložljivih instrumentov financiranja in dejavnosti v podporo izvajanju trajnostnega upravljanja tal.
3. Države članice redno ocenjujejo učinkovitost ukrepov, sprejetih v skladu s tem členom, ter jih po potrebi pregledajo in revidirajo, pri čemer upoštevajo spremljanje in ocene zdravja tal iz členov 6 do 9.

[...]

Načela blažitve izkoriščanja zemljišč

Brez poseganja v avtonomijo držav članic pri prostorskem načrtovanju, države članice zagotovijo, da se v primeru [...] nove pozidave tal in uničenja tal v okviru izkoriščanja zemljišč na ustrezni prostorski ravni na njihovem ozemlju [...] upoštevajo naslednja načela:

- (a) izgubo zmogljivosti tal za zagotavljanje več ekosistemskih storitev, vključno s proizvodnjo hrane, je treba preprečiti ali jo čim bolj zmanjšati, [...] in sicer z:
  - (i) zmanjšanjem območja tal, na katerega vpliva [...] **pozidava tal in uničenje tal, kolikor je to mogoče, [...] zlasti s spodbujanjem ponovne uporabe in spreminjanjem namena uporabe pozidanih tal, na primer obstoječih stavb, ter**
  - (ii) izbiro območij, na katerih bi bila izguba ekosistemskih storitev [...] **čim manjša, zlasti na močno degradiranih tleh, kot so degradirana območja, in**
  - (iii) izkoriščanjem [...] **pozidave tal in uničenja tal** na način, ki čim bolj zmanjša negativni vpliv na tla, **zlasti z zaščito okoliških tal ali s pozidavo tal, ki jo je v največji možni meri mogoče odstraniti;**
- (b) [...] **cilj je, da se v razumni meri[...] kompenzira** izguba zmogljivosti tal za zagotavljanje več ekosistemskih storitev, **vključno z vrnitvijo storitev z renaturacijo, in sicer s spodbujanjem odstranitve pozidave na pozidanih tleh in rekonstrukcije uničenih tal.**

Poglavje IV

Upravljanje onesnaženih območij

Člen 12

Postopni pristop, ki temelji na tveganju

1. Države članice [...] **zagotovijo, da so** tveganja za zdravje ljudi in okolje, ki jih predstavljajo potencialno onesnažena območja in onesnažena območja, **določena, upravljana** ter ohranjena [...] na sprejemljivi ravni, pri čemer upoštevajo okoljske, družbene in gospodarske vplive onesnaženosti tal in ukrepov za zmanjšanje tveganja, sprejetih v skladu s členom 15 [...] (4). **Tveganja se lahko ocenijo ob upoštevanju rabe zemljišč v vsakem koraku iz odstavka 2.**

Države članice določijo hierarhijo odgovornosti za določitev odgovorne strani ali odgovornih strani za izvajanje odstavka 2, točki (b) in (c), za posamezno območje.

2. Do ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = štiri leta po datumu začetka veljavnosti Direktive) države članice uvedejo **postopni** pristop, ki temelji na tveganju, za:
  - (a) opredelitev potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 13;
  - (b) preiskovanje potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 14;
  - (c) **oceno tveganja za posamezno območje in** upravljanje onesnaženih območij v skladu s členom 15.
3. Zahteva iz odstavka 2 ne posega v strožje zahteve, ki izhajajo iz zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje.
4. Zadevni javnosti se zagotovijo zgodnje in učinkovite priložnosti:

- (a) **da izrazi svoje mnenje o** uvedbi in konkretni uporabi **postopnega** pristopa, ki temelji na tveganju, kot je opredeljen v tem členu;
- (b) za predložitev informacij, pomembnih za določitev potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 13 **in** preiskovanje potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 14 [...];
- (c) da [...] **zagotovi informacije za** popravek informacij v registru onesnaženih in potencialno onesnaženih območij v skladu s členom 16.

Člen 13

Določitev potencialno onesnaženih območij

1. Države članice sistematično [...] določajo [...] potencialno onesnažena območja.
2. **Za namene določitve potencialno onesnaženih območij države članice določijo seznam dejavnosti, ki bi lahko povzročile onesnaženje. Te dejavnosti se lahko nadalje razvrstijo ali prednostno razvrstijo glede na njihov pomen za povzročitev onesnaženosti tal na podlagi znanstvenih dokazov.** Države članice pri določanju potencialno onesnaženih območij **po potrebi** upoštevajo naslednja merila:
  - (a) izvajanje aktivne ali neaktivne [...] dejavnosti, ki bi lahko povzročila onesnaženje;
  - (b) izvajanje dejavnosti iz Priloge I k Direktivi 2010/75/EU;

(c) obratovanje organizacije iz Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁶¹;

(d) izvajanje dejavnosti iz Priloge III k Direktivi 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁶²;

(e) pojav potencialno onesnažujoče nesreče, katastrofe, nezgode, incidenta ali razlitja;

[...]

(f) [...] **ustrezne** informacije, ki izhajajo iz spremljanja zdravja tal v skladu s členi 6, 7 in 8.

[...]

3. Države članice zagotovijo, da se [...] potencialno onesnažena območja, **ki obstajajo pred ali na datum začetka veljavnosti te direktive, določijo in ustrezno vpišejo v register iz člena 16**[...] do (*Urad za publikacije: vstaviti datum* =[...] **deset let po datumu začetka veljavnosti Direktive**)[...].

---

⁶¹ Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavlja Direktivo Sveta 96/82/ES (UL L 197, 24.7.2012, str. 1).

⁶² Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in remediacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

Člen 14

Preiskava potencialno onesnaženih območij

1. Države članice zagotovijo, da se na [...] potencialno onesnaženih območjih, določenih v skladu s členom 13, opravi preiskava tal v skladu z odstavkom 2 tega člena in postopnim pristopom, ki temelji na tveganju, iz člena 12.
2. Države članice določijo pravila o [...] časovnem okviru, vsebini, obliki in prednostnem razvrščanju preiskav tal. [...]

Države članice lahko izhodiščna poročila in ukrepe spremljanja, izvedene v skladu z Direktivo 2010/75/EU, ter druge preiskave štejejo za preiskavo tal, kadar izpolnjujejo zahteve iz te direktive[...].

3. Države članice določijo tudi posebne dogodke, ki sprožijo preiskavo [...] v časovnem okviru iz odstavka 2.

Člen 15

Ocena tveganja za posamezno območje in upravljanje onesnaženih območij

1. Države članice določijo posebno metodologijo za [...] oceno tveganj, značilnih za posamezna onesnažena območja. Taka metodologija lahko temelji na okvirnih fazah in načelih[...] za oceno tveganja za posamezno območje iz Priloge VI.

2. Države članice opredelijo, kaj predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi in okolje zaradi onesnaženih območij, ob upoštevanju obstoječih znanstvenih dognanj, previdnostnega načela, lokalnih posebnosti ter sedanje in [...] **načrtovane** rabe zemljišč.
3. Za vsako onesnaženo območje, [...] **ugotovljeno** v skladu s členom 14 ali na kakršen koli drug način, [...] **države članice zagotovijo, da je izvedena** ocena za posamezno območje za trenutno in načrtovano rabo zemljišča, da ugotovijo, ali onesnaženo območje predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje ljudi ali okolje. **Če informacije, zbrane v skladu s členom 14, zadostujejo za ugotovitev, da onesnaženje tal ne predstavlja nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi ali okolje, ali za ugotovitev, da je potrebna remediacija tal, ocene tveganja za posamezno območje ni treba izvesti.**
4. [...] **Države članice** na podlagi rezultatov ocene iz odstavka 3 [...] **zagotovijo, da se sprejmejo in izvedejo** ustrezni ukrepi za zmanjšanje tveganja na sprejemljivo raven za zdravje ljudi in okolje (v nadaljnjem besedilu: ukrepi za zmanjšanje tveganja) **v ustreznem časovnem okviru.**
5. Ukrepi za zmanjšanje tveganja lahko zajemajo ukrepe iz Priloge V. Pri odločanju o ustreznih ukrepih za zmanjšanje tveganja [...] **se upoštevajo** stroški, koristi, učinkovitost, trajnost, **trajnostnost, izboljšanje zdravja tal** in tehnična izvedljivost razpoložljivih ukrepov za zmanjšanje tveganja.
6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 20 za spremembo prilog V in VI, da se seznam ukrepov za zmanjšanje tveganja in **načela** za oceno tveganja za posamezno območje prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku.

Člen 16

Register

1. Države članice do ... (*Urad za publikacije: vstaviti datum = štiri leta po začetku veljavnosti Direktive*) v skladu z odstavkom 2 pripravijo register onesnaženih in potencialno onesnaženih območij, **kot so ugotovljena v skladu s tem poglavjem**.
2. Register vsebuje informacije, določene v Prilogi VII, **razen informacij, katerih razkritje bi imelo negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo**.
3. **Države članice upravljajo ali nadzorujejo register in zagotovijo, da je[...]** redno pregledan[...] in posodobljen[...].
4. Države članice objavijo register in informacije iz odstavkov 1 in 2 **v skladu s členom 19**. Pristojni organ lahko zavrne ali omeji razkritje katerih koli informacij, če so izpolnjeni pogoji iz člena 4 Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁶³.

Register je na voljo **v obliki** spletne georeferencirane zbirke prostorskih podatkov.

[...]

---

⁶³ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26).

Poglavje V

Financiranje, obveščanje javnosti in poročanje držav članic

Člen 17

Financiranje s strani Unije

Glede na prednostni značaj vzpostavitve spremljanja tal, [...] trajnostnega upravljanja in regeneracije tal **ter upravljanja onesnaženih območij** se izvajanje te direktive podpre s [...] finančnimi programi Unije v skladu z njihovimi veljavnimi pravili in pogoji.

Člen 18

Poročanje držav članic

1. Države članice Komisiji in Evropski agenciji za okolje (EEA) vsakih [...] **šest** let elektronsko sporočijo naslednje podatke in informacije:
  - (a) podatke in rezultate spremljanja in ocenjevanj zdravja tal, izvedenih v skladu s členi 6 do 9;
  - (b) analizo trendov na področju zdravja tal za deskriptorje iz Priloge I, deli A, B in C, ter za [...] kazalnike pozidave tal **in uničenja tal** iz Priloge I, del D, v skladu s členom 9;
  - (c) povzetek napredka pri:
    - (i) izvajanju načel trajnostnega upravljanja tal v skladu s členom 10;

- (ii) [...] določitvi [...] in preiskavi **potencialno onesnaženih območij**, [...] upravljanju onesnaženih območij **in registraciji potencialno onesnaženih območij in onesnaženih območij** v skladu s členi 12 do 16;

[...]

Prva poročila se predložijo do ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = [...] **šest let in šest mesecev po začetku veljavnosti Direktive**).

2. [...] **Države članice in Komisija ob podpori EEA zagotovijo učinkovito izmenjavo informacij in podatkov iz odstavka 1, pri čemer spoštujejo zaupnost statističnih podatkov. Države članice zagotovijo tudi, da imata Komisija in EEA pravočasen in učinkovit dostop do podatkov in informacij iz registra iz odstavka 16.**
- 2a. **Z odstopanjem od prvega in drugega odstavka se lahko države članice odločijo, da ne bodo sporočale, izmenjale ali zagotovile dostopa do nekaterih podatkov in informacij, če bi imelo razkritje takih podatkov in informacij negativne posledice za javno varnost ali nacionalno obrambo.**
3. Države članice Komisiji zagotovijo spletni dostop do:
- (a) posodobljenega seznama in prostorskega [...] **obsega** njihovih območij spremljanja stanja tal **in enot tal** iz člena 4 do ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = [...] **tri leta in tri mesece** po datumu začetka veljavnosti Direktive);
- (b) posodobljenega seznama pristojnih organov iz člena 5 do ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = [...] **tri leta in tri mesece** po datumu začetka veljavnosti Direktive);

(c) ukrepov in praks trajnostnega upravljanja tal iz člena 10 do ... (Urad za publikacije: vstaviti datum = [...] **pet** let in tri mesece po datumu začetka veljavnosti Direktive).

4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov, s katerimi določi obliko in načine za predložitev informacij iz odstavka 1 tega člena. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 21.

Člen 19

Obveščanje javnosti

1. Države članice javnosti omogočijo dostop do [...] **rezultatov**, pridobljenih s spremljanjem, izvedenim na podlagi člena 8, [...] **in** ocen, izvedenih na podlagi člena 9, v **obliki zbirnih podatkov, in registra iz člena 16** te direktive. [...] ⁶⁴

---

⁶⁴ [...]

2. Komisija zagotovi, da **ima javnost dostop do** [...] digitalnega portala s podatki o zdravju tal iz člena 6. [...] ⁶⁵⁶⁶

[...] ⁶⁷

4. Razkritje katerih koli informacij, ki se zahtevajo v skladu s to direktivo, se lahko zavrne ali omeji, če so izpolnjeni pogoji iz člena 4 Direktive 2003/4/ES.

- 4a. Kadar Komisija ali države članice uporabljajo zaupne podatke za pripravo evropskih statističnih podatkov, take podatke varuje v skladu s pravili in ukrepi iz Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta. Komisija ali EEA pred razkritjem zaupnih podatkov zahteva izrecno dovoljenje organa, ki je podatke zbral.**

---

⁶⁵ [...]

⁶⁶ [...]

⁶⁷ [...]

Poglavje VI

Prenos pooblastila in postopek v odboru

Člen 20

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 8(6)[...] **in** 15(6) [...] se na Komisijo prenese za nedoločen čas od začetka veljavnosti te direktive.
3. Prenos pooblastila iz členov 8(6)[...] **in** 15(6) [...] lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v Uradnem listu Evropske unije ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 8(6) in [...] 15(6), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 21

Odbor

1. Komisiji pomaga odbor. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Poglavje VII

Končne določbe

Člen 22

Dostop do sodnega varstva

1. Države članice v skladu z nacionalnim pravnim sistemom zagotovijo, da imajo zadevni člani javnosti [...] dostop do revizije postopka pred sodiščem ali **drugim** neodvisnim in nepristranskim organom, ustanovljenim z zakonom, da izpodbijajo materialno ali postopkovno zakonitost ocene zdravja tal, ukrepov, sprejetih v skladu s to direktivo, in morebitnih opustitev ukrepanja pristojnih organov, **ko je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:**
  - (a) imajo zadosten interes;
  - (b) uveljavljajo kršeno pravico, kadar upravno postopkovno pravo države članice to zahteva kot predpogoj.

[...]
2. **Položaj v postopku revizije ni pogojen z vlogo, ki jo je član zadevne javnosti imel med participativno fazo postopkov odločanja v skladu s to direktivo.**
3. Postopek revizije [...] je pošten, pravičen, pravočasen in [...] ni nedopustno drag ter zagotavlja ustrezne in učinkovite **mehanizme pravnega varstva** [...], vključno s sodno odredbo, **če je to ustrezno.**

[...]

[...]

Člen 23a

Podpora Komisije

- 1. Komisija državam članicam zagotovi potrebno podporo, pomoč in krepitev zmogljivosti, da jim omogoči izpolnjevanje obveznosti iz te direktive. Komisija v sodelovanju z državami članicami izda zlasti dokumente in znanstvena orodja, ki jih lahko države članice uporabijo za lažjo:**
  - (a) vzpostavitev okvira za spremljanje na podlagi člena 6 in določitev njihovih vzorčevalnih mest na podlagi člena 8(1) in (1a) ter Priloge II, del A.1;**
  - (b) določitev trajnostnih ciljnih in operativnih sprožitvenih vrednosti za deskriptorje tal na podlagi člena 7(2) ter Priloge I, deli A, B in C, kot je ustrezno;**
  - (c) določitev svojega seznama organskih onesnaževal, ki jih je treba spremljati na podlagi člena 7(3) in Priloge I, del B, z možnostjo upoštevanja okvirnega nadzornega seznama onesnaževal v tleh, ki ga določi Komisija na podlagi člena 7(5a);**
  - (d) oceno območij, pri katerih ne obstaja tveganje zaslanjevanja in ki se lahko izključijo iz meritev električne prevodnosti na podlagi člena 8(2) in Priloge I, del A;**
  - (e) izvajanje *in-situ* vzorčenja deskriptorjev tal na podlagi člena 8(2) in Priloge II, del A.2;**

- (f) določitev vrednosti kazalnikov pozidave tal in uničenja tal na podlagi člena 8(2b) in Priloge II, del C;**
- (g) določitev ali oceno vrednosti deskriptorjev tal na podlagi člena 8(3) in Priloge II, del B;**
- (h) določitev in oceno kritične izgube ekosistemskih storitev na podlagi člena 9(3), pododstavek 1, ter vpliva pozidave tal in uničenja tal na izgubo ekosistemskih storitev na podlagi člena 9(3), pododstavek 2;**
- (i) določitev potencialno onesnaženih območij in določitev seznama dejavnosti, ki bi lahko povzročile onesnaženje, na podlagi člena 13, ter**
- (j) določitev posebne metodologije za ocenjevanje tveganj posameznih onesnaženih območij ob upoštevanju skupnih praks, metodologij in toksikoloških podatkov na podlagi člena 15.**

Dokumenti in znanstvena orodja iz prvega pododstavka se zagotovijo:

- i. točka (a) najpozneje eno leto po začetku veljavnosti te direktive;**
- ii. točke (b), (c), (e) in (j) v 18 mesecih po začetku veljavnosti te direktive;**
- iii. točka (i) v dveh letih po začetku veljavnosti te direktive;**
- iv. točke (d), (f) in (g) v treh letih po začetku veljavnosti te direktive;**
- v. točka (h) v štirih letih po začetku veljavnosti te direktive;**

Ti dokumenti in znanstvena orodja so lahko v obliki smernic.

- 2. Komisija organizira redno izmenjavo informacij, izkušenj in najboljših praks med državami članicami in po potrebi drugimi stranmi o uporabi te direktive ter obveščanje javnosti o rezultatih spremljanja in ocen zdravja tal. Prva izmenjava se izvede v treh mesecih po začetku veljavnosti te direktive.**

Komisija objavi rezultate izmenjave informacij, izkušenj in najboljših praks o teh in drugih pomembnih temah ter po potrebi državam članicam izda priporočila ali smernice.

Vrednotenje in pregled

1. Komisija do (*Urad za publikacije: vstaviti datum =[...] sedem let in šest mesecev po datumu začetka veljavnosti Direktive*) izvede vrednotenje te direktive, da oceni napredek pri doseganju njenih ciljev in potrebo po spremembi njenih določb, da se določijo bolj specifične zahteve za **doseganje ciljev te direktive** [...]. Pri tem vrednotenju med drugim upošteva naslednje elemente:
  - (a) izkušnje, pridobljene pri izvajanju te direktive;
  - (b) podatke in informacije iz člena 18;
  - (c) ustrezne znanstvene in analitične podatke, vključno z rezultati raziskovalnih projektov, ki jih financira Unija;
  - (d) analizo vrzeli pri doseganju zdravih tal do leta 2050;
  - (e) analizo morebitne potrebe po prilagoditvi določb te direktive znanstvenemu in tehničnemu napredku, zlasti glede naslednjih elementov:
    - (i) opredelitev zdravih tal;
    - (ii) določitev meril za deskriptorje tal iz Priloge I, del C, **in kazalnike pozidave tal in uničenja tal** iz Priloge I, del D;
    - (iii) dodajanje novih deskriptorjev tal za namene spremljanja.
2. Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o glavnih ugotovitvah ocene iz odstavka 1.

Člen 25

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do [Urad za publikacije: vstaviti datum = [...]] tri leta po začetku veljavnosti direktive]. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo glavnih določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga zajema ta direktiva.

Člen 26

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 27

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednik/predsednica*

*Za Svet
predsednik/predsednica*

PRILOGA I**DESKRIPTORJI TAL, MERILA ZA ZDRAVO STANJE TAL TER KAZALNIKI [...]
POZIDAVE TAL IN UNIČENJA TAL**

V tej prilogi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „naravno zemljišče“ pomeni območje zemljišča, na katerem prevladujejo naravni procesi in so človekovi posegi minimalni ali jih sploh ni, glavne ekološke funkcije in vrstna sestava pa niso bistveno spremenjene [...];
- (2) “neto [...] pozidava“ pomeni rezultat [...]pozidave tal minus[...] odstranitev pozidave;
- (3) „območje poselitve“, kot je opredeljeno v Smernicah IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006;
- (3a.) „organska tla“ in „mineralna tla“, kot so opredeljena v Smernicah IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006.

Vidik degradacije tal	Deskriptor tal ⁶⁸	Merila za zdravo stanje tal – nezavezujoče trajnostne ciljne vrednosti ⁶⁹	Zemljišča, izključena iz izpolnjevanja povezanega merila
<i>Del A: deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni Unije</i>			
Zaslanjevanje ⁷⁰	Električna prevodnost (deci-Siemens na meter)	< 4 dS m ⁻¹ pri uporabi merilne metode z nasičenim ekstraktom tal (eEC) ali enakovredno merilo, če se uporablja druga merilna metoda	Naravna slana zemljišča, območja z rednimi poplavami zaradi potopitve in območja, izpostavljena morskemu pršcu [...]
[...]	[...]	[...]	[...]
Izguba organskega ogljika v tleh	Koncentracija organskega ogljika v tleh (g na kg)	– Za organska tla: upoštevanje ciljev, določenih za taka tla na nacionalni ravni v skladu s členom 4(1) in (2) ter členom 9(4) Uredbe (EU) .../... ⁺	Ni izključitve

⁶⁸ Minimalna merila za metodologijo *in-situ* vzorčenja deskriptorjev tal so navedena v Prilogi II, del A.2, in podrobneje opredeljena v skladu s členom 23a.

⁶⁹ Metodologija za določanje trajnostnih ciljnih vrednosti in operativnih sprožitvenih vrednosti za deskriptorje tal iz Priloge I, del A, B in, kadar je mogoče, del C, je podrobneje opredeljena v skladu s členom 23a.

⁷⁰ Merjenje električne prevodnosti se lahko izključi na območjih, kjer ni tveganja zaslanjevanja. Metodologija za oceno območij, za katera ne obstaja tveganje zaslanjevanja, je podrobneje opredeljena v skladu s členom 23a.

⁺ Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko Uredbe o obnovi narave iz dokumenta COM(2022) 304.

		<p>– Za mineralna tla: razmerje organski ogljik v tleh/glina > 1/13 (tj. vsebnost organskega ogljika v tleh glede na vsebnost glinenega deleža (delež s premerom, manjšim od 0,002 mm));</p> <p>Od držav članic [...] se pričakuje, da uporabijo korekcijske faktorje za razmerje, če to upravičujejo posebne vrste tal ali podnebne razmere, pri čemer upoštevajo povezavo s strukturno stabilnostjo. [...]</p>	Neupravljana tla na naravnih zemljiščih
Zbitje podtalja			Neupravljana tla na naravnih območjih in območjih z naravno zbitimi tlemi

[...]	Nasipna gostota v podtalju [...] (g na cm ³)	Tekstura tal ⁷¹	Razpon
		pesek, ilovnat pesek, peščena ilovica, ilovica	<1,80
		peščenoglinasta ilovica, ilovica, glinasta ilovica, melj, meljasta ilovica	<1,75
		meljasta ilovica, meljastoglinasta ilovica	<1,65
		peščena glina, meljasta glina, glinasta ilovica s 35–45 % gline	<1,58
		glina	<1,47
		<p>Države članice lahko uporabijo različne razrede ali vrednosti glede teksture, ki ustrezajo ravnem, ki veljajo za problematične za razvoj sistema ukoreninjenja rastlin.</p>	
		[...]	

⁷¹ Kot je bilo opredeljeno v [...] delovni skupini IUSS WRB. 2022. World Reference Base for Soil Resource (Svetovna referenčna baza za talne vire). International soil classification system for naming soils and creating legends for soil maps. (Mednarodni sistem razvrščanja tal za poimenovanje tal in oblikovanje legend za karte tal). 4. izdaja. International Union of Soil Sciences (IUSS) (Mednarodna zveza za pedologijo), Dunaj, Avstrija.

	<p>Neobvezno:</p> <p>Zasičena hidravlična prevodnost – KSAT (cm/dan)</p> <p>Zmogljivost za zadrževanje zraka (%)</p>	<p>$\geq 10 \text{ cm/dan}^{72}$</p> <p>Države članice lahko to vrednost prilagodijo glede na svoje lokalne razmere tal.</p> <p>$\geq 5\%^{74}$</p> <p>Države članice lahko to vrednost prilagodijo glede na svoje lokalne razmere tal.</p>	
--	---	---	--

⁷² Lebert, M., Böken, H., Glante, F. 2007. Zbitje tal – kazalniki za oceno škodljivih sprememb tal v okviru nemškega zveznega zakona o varstvu tal. *Journal of Environmental Management*, 82(3): 388-397.

Del B: deskriptorji tal z merili za zdravo stanje tal, določenimi na ravni držav članic			
Presežna vsebnost hranil v tleh	Fosfor, ki ga je mogoče ekstrahirati (mg na kg)	< „najvišja vrednost“; [...] Države članice opredelijo svojo „najvišjo vrednost“ do ravni, ki ne bi škodovala okolju in zdravju ljudi.	[...] Neupravljana tla na naravnih zemljiščih
Erozija prsti	Stopnja erozije prsti (v tonah na hektar na leto)	< „najvišja vrednost“; Države članice opredelijo svojo „najvišjo vrednost“ do ravni, ki ne bi škodovala okolju in zdravju ljudi.	Pustinja in naravna zemljišča, razen če predstavljajo znatno tveganje nesreč

Onesnaženost tal	<p>– koncentracija težkih kovin v tleh: As, Sb, Cd, Co, Cr (skupaj), [...], Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn (mg na kg)</p> <p>– koncentracija izbranih organskih onesnaževal, ki jih določijo države članice, ob upoštevanju obstoječih mejnih koncentracij, npr. za kakovost vode in emisije v zrak, v zakonodaji Unije</p>	<p>Razumno zagotovilo, ki je pridobljeno z vzorčenjem tal na vzorčevalnih mestih, opredelitvijo in preiskavo onesnaženih območij in vsemi drugimi ustreznimi informacijami ter ki potrjuje, da ni nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi in okolje zaradi onesnaženosti tal.</p> <p>Pri oceni tveganja bi bilo treba upoštevati ravni naravnega in antropogenega ozadja.</p> <p>Če je naravno ozadje edini razlog za nesprejemljivo tveganje, bi bilo treba šteti, da so taka tla skladna z merili za zdrava tla, pod pogojem, da se z njimi ravna tako, da ni nesprejemljivega tveganja za zdravje ljudi.</p> <p>Habitati z naravno visoko koncentracijo težkih kovin, vključeni v Prilogo I k Direktivi Sveta 92/43/EGS⁷³, ostanejo zaščiteni.</p>	Ni izključitve
------------------	---	---	----------------

⁷³ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

<p>Zmanjšanje zadrževanja vode v tleh [...] in pronicanja vode v tla [...]</p>	<p>Zadrževanje vode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmogljivost tal za zadrževanje vode v vzorcu tal (% vode/sk upaj tla (količina ali masa) [...]) <p>Pronicanje vode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasičena hidravlična prevodnost – KSAT (cm/dan) - sposobnost zadrževanja zraka (%) 	<p>Ocenjena vrednost skupne zmogljivosti za zadrževanje vode, nasičena hidravlična prevodnost in zmogljivost za zadrževanje zraka [...] enote tal je nad minimalnim pragom in se lahko oceni tudi po povodju ali porečju, pri čemer se upoštevajo vodni procesi, ki se izvajajo v tem obsegu. [...].</p> <p>Država članica določi minimalni prag (v tonah) v ustreznem obsegu [...] na tako vrednost, da se ublažijo vplivi poplav po močnem deževju ali obdobjih nizke vlažnosti tal zaradi suše.</p>	<p>Ni izključitve</p>
<p>Izguba organskega ogljika v tleh</p>	<p>Zaloga organskega ogljika v tleh (tC ha⁻¹)</p> <p>Neobvezno:</p> <p>vsebnost organskega ogljika v tleh (g na kg)</p>	<p>Prispevanje k nacionalnim ciljem za odvzeme neto toplogrednih plinov v sektorju LULUCF iz člena 4(3) Uredbe (EU) št. 841/2018.</p> <p>> „najnižja vrednost“;</p> <p>„Najnižjo vrednost“ določi država članica po teksturi tal.</p>	<p>Ni izključitve</p>

<i>Del C: deskriptorji tal brez meril</i>	
Vidik degradacije tal	Deskriptor tal
Presežna vsebnost hranil v tleh	<p>Celotni dušik v tleh (mg g⁻¹)</p> <p>Razmerje organskega ogljika in dušika v tleh</p>
Zakisljevanje	<p>Kislost tal (pH)</p> <p>Države članice lahko izberejo tudi neobvezni deskriptor:</p> <p>– bazična nasičenost (tj. (Ca + Mg + K)/efektivna CEC)</p>
Zbitje vrhnje plasti tal	<p>Nasipna gostota v vrhnji plasti tal (horizont A⁷⁴) (g cm⁻³)</p> <p>Neobvezno</p> <p>Zasičena hidravlična prevodnost (cm/dan)</p> <p>Zmogljivost za zadrževanje zraka (%)</p>
Izguba biotske raznovrstnosti tal	<p>[...]</p> <p>Države članice [...] izberejo [...] vsaj en [...] deskriptor tal za biotsko raznovrstnost, kot je med drugim:</p> <ul style="list-style-type: none"> – meta črtno kodiranje bakterij, gliv, protistov in živali; – analiza fosfolipidov maščobnih kislin (PFLA) številčnost in raznolikost ogorčic; [...] – številčnosti in raznolikost deževnikov (na njivskih površinah); – številčnost in raznolikost skakačev; – številčnost in raznolikost avtohtonih mravelj; – raznolikost bakterij na podlagi DNK; – biološka kakovost tal na podlagi členonožcev (QBS-ar) – prisotnost invazivne tujerodne vrste in škodljivih organizmov rastlin

⁷⁴ Kot sta opredeljena v poglavju 5 smernic FAO za opis tal (Guidelines for Soil Description, <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

<p>Neobvezno:</p> <p>Izguba biološke dejavnosti tal</p>	<p>Države članice lahko izberejo deskriptorje tal za biološko dejavnost, kot so med drugim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bazalna respiracija tal ((mm³ O₂ g⁻¹ h⁻¹) v suhih tleh - mikrobna biomasa; - respiracija tal; - encimska aktivnost.
---	--

Del D: [...] kazalniki pozidave in uničenja tal	
Vidik degradacije tal	Kazalniki pozidave tal in uničenja tal
[...] Pozidava tal in uničenje tal	<p>Skupaj [...] pozidana tla in uničena tla (km² in % površine države članice)</p> <p>Pozidava tal in uničenje tal, odstranitev pozidave, neto pozidava (povprečje na leto – v km² in % površine države članice)</p> <p>[...] Skupna površina območja poselitve (km² in % površine države članice)</p> <p>Sprememba rabe zemljišč v območje poselitve in iz območja poselitve (povprečje na leto – v km² in % površine države članice)</p> <p>[...]</p> <p>Države članice lahko merijo tudi druge povezane izbirne kazalnike, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izguba naravnih lastnosti tal – razdrobljenost zemljišč – stopnja recikliranja zemljišč – zemljišča, izkoriščana za namene komercialnih dejavnosti, logističnih središč, obnovljivih virov energije, površin, kot so letališča, ceste in rudniki – posledice [...] pozidave tal in uničenja tal, kot sta količinska opredelitev izgube ekosistemskih storitev in sprememba intenzivnosti poplav

PRILOGA II
METODOLOGIJE

Del A: Metodologija za določanje vzorčevalnih mest in vzorčno raziskavo

Dejavnost	Minimalna merila za metodologijo
<p>1. Določitev vzorčevalnih mest za tla (vzorčna raziskava) za oceno zdravja tal</p>	<p>Vzorčna raziskava se pripravi na podlagi popolnega vzorčnega okvira, ki vsebuje najboljše razpoložljive informacije o porazdelitvi lastnosti tal, med drugim vključno z informacijami, pridobljenimi [...] z ustreznimi [...] meritvami na podlagi člena 8, odstavka 2 in 2a [...].</p> <p>Program vzorčenja je stratificirano naključno vzorčenje, optimizirano na podlagi najboljših razpoložljivih informacij o variabilnosti deskriptorjev zdravja tal in deskriptorjev zdravja tal, in stratifikacija temelji na enotah tal, določenih v skladu s členom 4(2). Vzorčevalna mesta, povezana z meritvami iz člena, odstavek (2a), se lahko delno ali v celoti upoštevajo v programu vzorčenja, ne glede na njihovo s tem povezano zasnovo.</p> <p>Število in lokacija [...] vzorčevalnih mest [...] predstavlja variabilnost izbranih deskriptorjev tal znotraj enot tal z največ 5-odstotno napako (ali koeficientom variacije) [...].</p> <p>[...]</p> <p>Razmestitev in velikost vzorca se določita z uporabo ustreznih postopkov (npr. Bethelov algoritem (Bethel, 1989⁷⁵), ki lahko upoštevajo zahtevano največjo napako pri ocenjevanju.</p> <p>Vzorčna raziskava, ki jo države članice oblikujejo za vsak cikel spremljanja, se lahko spremeni ali ostane enaka.</p> <p>Določitev vzorčevalnih mest za tla je podrobneje opredeljena v skladu s členom 23a.</p>
<p>2. Vzorčna raziskava na</p>	<p>Vzorčiti je treba točna mesta vzorčenja, razen če ustrezno utemeljene okoliščine preprečujejo</p>

⁷⁵ Bethel, J. 1989. "Sample Allocation in Multivariate Surveys." Survey Methodology 15: 47–57.

terenu	<p>vzorčenje lokacij, kot so tla, nasičena z vodo, ali visoka vsebnost kamnin.</p> <p>Kadar se odvzamejo kompozitni vzorci tal, so mešanica najmanj petih podvzorcev.</p> <p>Pri vzorčenju tal na negozdnih območjih je treba ostanke in organske odpadke odstraniti s površine.</p> <p>Pri vzorčenju tal na gozdnih površinah je treba gozdna tla, po potrebi razdeljena na opad in organsko plast, vzorčiti ločeno in zabeležiti njihovo debelino in težo.</p> <p>Pri jemanju vzorcev ali podvzorcev za kompozitni vzorec jih je treba odvzeti do globine najmanj 30 cm tal. Zabeležiti je treba informacije, kot so vrsta tal in, če je mogoče, genetski talni horizonti. Podvzorce je treba pomešati, da se dobi homogen kompozitni vzorec. Vzorčenje se lahko opravi po fiksni globini ali horizontu, vendar se podatki sporočajo po fiksni globini.</p> <p>Vzorci nasipne gostote morajo biti vzorci brez motenj, odvzeti na ustrezni globini, tudi nižje od 30 cm za podtalje. Vzorci, povezani z zbitjem tal (nasičena hidravlična prevodnost in zmogljivost za zadrževanje zraka), so lahko enaki vzorci brez motenj kot vzorci, odvzeti za nasipno gostoto. <u>Kadar visoka vsebnost grobih delcev v tleh preprečuje odvzem vzorcev, se vzorčenje za merjenje nasipne gostote na tem mestu lahko izključi.</u></p> <p>Vzorčna raziskava na terenu je podrobneje opisana v skladu s členom 23a, vključno s tem, kako obravnavati posebne razmere, kot so plitva tla in različne globine vzorčenja.</p>
--------	---

Del B: metodologija za določanje ali ocenjevanje vrednosti deskriptorjev tal

Ko je določena referenčna metodologija, se uporabi bodisi referenčna metodologija **ali enakovredna metodologija** bodisi druga metodologija, če je na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna in če je na voljo potrjena prenosna funkcija.

Če je na voljo metodologija CEN, ima prednost pred referenčno metodologijo. V tem primeru se začetna referenčna metodologija šteje za enakovredno metodologijo.

Deskriptor tal	Referenčna metodologija	Minimalna metodološka merila	Ali je potrebna potrjena prenosna funkcija (če se uporablja metodologija, ki ni referenčna metodologija)?
Tekstura tal (vsebnost gline, melja in peska – potrebna za določitev drugih deskriptorjev in z njimi povezanih razponov)	[...] ISO 11277:1998 [...] Ugotavljanje porazdelitve velikosti delcev v mineralnem delu tal – Metoda s sejanjem in usedanjem [...]		DA
Električna prevodnost	Možnost 1: ISO 11265 Ugotavljanje specifične električne prevodnosti; Možnost [...] 2: merilna metoda z nasičenim ekstraktom tal (eEC) (FAO SOP: GLOSOLAN-SOP-08 ⁷⁶) [...]		DA
Stopnja erozije prsti		Pri oceni stopnje erozije prsti se upoštevajo vsi ukrepi, sprejeti za zmanjšanje ali izravnavo tveganja erozije, vključno z ukrepi za zmanjšanje tveganja po požaru. Ocena stopnje erozije prsti zajema vse ustrezne procese erozije, kot so erozija zaradi vode, vetra, sečnje in obdelave tal.	Se ne uporablja [...]

⁷⁶ <https://www.fao.org/3/cb3355en/cb3355en.pdf>

		<p>Erozija prsti zaradi vode se oceni ob upoštevanju naslednjih dejavnikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - značilnosti tal (npr. erodibilnost, zaskorjenost tal, hrapavost tal, kamnitost), - podnebje (npr. erozivnost padavin – intenzivnost in trajanje [...]), - topografije (npr. strmina in dolžina pobočja), - rastlinske odeje, vrste kmetijske rastline, prakse rabe in upravljanja zemljišč za obvladovanje ali zmanjšanje erozije, - praks upravljanja (npr. pokrovni posevki, zmanjšana obdelava tal, zastiranje itd.), - požganih območij. <p>Erozija prsti zaradi vetra se oceni ob upoštevanju naslednjih dejavnikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - značilnosti tal (npr. erodibilnost), - podnebja (npr. vlažnost tal, hitrost vetra, izhlapevanje), - rastlinstva (npr. vrsta kmetijske rastline), - praks upravljanja za obvladovanje ali zmanjšanje erozije (npr. protivetrni pasovi). 	
--	--	---	--

		Erozija tal po praksah upravljanja, kot sta obdelava tal ali odvzem biomase, se kvantitativno oceni na podlagi metodologije, ki je na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna.	
Organski ogljik v tleh	ISO 10694 [...] Določanje organskega in skupnega ogljika po suhem sežigu, ob zagotavljanju, da se sežge ves ogljik. Ogljik v karbonatih je treba določiti s standardom ISO 10693 in organski ogljik mora biti izražen kot razlika.		DA
Zaloga organskega ogljika v tleh (zaloga SOC)	Metodologija, kot je določena v Prilogi V k Uredbi 2018/1999, v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006		DA
Nasipna gostota v podtalju [...]	ISO 11272[...] za določanje suhe nasipne gostote Če se izbere enakovreden parameter, je metodologija evropski ali mednarodni standard, če je na voljo; Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna.	Metodologija se lahko izpopolni glede na delež grobih delcev	DA

<p>Fosfor, ki ga je mogoče ekstrahirati</p>	<p>Prednostno: ISO 11263[...] za spektrometrijsko ugotavljanje fosforja, topnega v raztopini natrijevega hidrogenkarbonata (P-Olsen)</p> <p>Uporabijo se lahko tudi druge alternativne metode.</p>		<p>DA</p>
<p>– koncentracija težkih kovin v tleh: As, Sb, Cd, Co, Cr (skupaj), [...] Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn – Koncentracija izbranih organskih onesnaževal, ki jih določijo države članice, ob upoštevanju obstoječe zakonodaje Unije [...](npr. o kakovosti vode ali pesticidih)</p>	<p>[...]</p> <p>ISO 54321: Aqua Regia</p> <p>Izbirno: biorazpoložljive frakcije onesnaževal, kot je ISO 17586, z uporabo razredčene dušikove kisline.</p>	<p>Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna.</p>	<p>DA</p> <p>Se ne uporablja, če niso na voljo evropskih ali mednarodnih standardov [...].</p>
<p>Zmogljivost tal za zadrževanje vode, zmogljivost za zadrževanje zraka in nasičena hidravlična prevodnost</p>	<p>Metodologija za določitev vrednosti za eno vzorčevalno mesto:</p> <p>1) Zmogljivost tal za zadrževanje vode in zmogljivost za zadrževanje zraka:</p> <p>Možnost 1: LABORATORIJ: ISO 11274 [...] za določevanje karakteristik zadrževanja vode.</p> <p>Možnost 2: OCENA: uporabi naj se [...] porazdelitev delcev glede na velikost, nasipno</p>	<p>Najnižja merila za ocenjevanje skupne zmogljivosti tal za zadrževanje vode, zmogljivost za zadrževanje zraka in nasičene hidravlične prevodnosti enote tal [...] ali na ravni povodja ali porečja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za območje tal, ki niso pozidana ali uničena, [...] se oceni skupna vrednost zmogljivost tal za zadrževanje vode, zmogljivost za zadrževanje zraka in nasičena hidravlična 	<p>DA (za vrednost na vzorčevalnem mestu)</p>

	<p>gostoto, [...] koncentracijo organskega ogljika v tleh.</p> <p>2) Nasičena hidravlična prevodnost:</p> <p>Možnost 1: LABORATORIJ: ISO 17313: Določanje hidravlične prevodnosti nasičenih poroznih materialov</p> <p>Možnost 2: OCENA: uporabijo naj se pedotransferne funkcije, za katere so potrebni vhodni podatki, specifični za tla, kot so porazdelitev delcev glede na velikost, nasipna gostota, koncentracija organskega ogljika v tleh.</p>	<p>prevodnost;</p> <ul style="list-style-type: none"> - za območje [...] pozidanih ali uničenih tal naj se razmisli o določitvi zmožljivosti za zadrževanje vode, zmožljivosti za zadrževanje zraka in nasičene hidravlične prevodnosti na neprepustnih površinah na nič in dodelitvi sorazmernih vmesnih vrednosti delno neprepustnim in drugim umetnim površinam. 	
Dušik v tleh	<p>Možnost 1</p> <p>ISO 11261[...] za določevanje celotnega dušika v tleh z modificirano Kjeldahlovo metodo</p> <p>Možnost 2</p> <p>ISO 13878: Določanje skupnega dušika s suhim sežigom</p>		DA
Kislost tal	ISO 10390 [...] za določanje pH v ekstraktu H ₂ O, KCl in CaCl ₂ [...]		DA
Bazična nasičenost in izmenljive koncentracije natrija, kalija, kalcija in magnezija	ISO 11260: Določanje učinkovite kationske izmenjevalne kapacitete in ravni bazične zasičenosti z uporabo BaCl₂		DA

Nasipna gostota v „vrhnji plasti tal“ (horizont A ⁷⁷)	ISO 11272[...] za določanje suhe nasipne gostote	Metodologija se lahko izpopolni glede na delež grobih delcev	DA
[...] Deskriptorji, povezani z biotsko raznovrstnostjo tal in biološko aktivnostjo [...]	[...]	Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; Uporabijo naj se evropski ali mednarodni standardi, če so na voljo; če tak standard ni na voljo, je izbrana metodologija na voljo v znanstveni literaturi ali je javno dostopna.	[...] Za druge deskriptorje biotske raznovrstnosti tal: Se ne uporablja [...]

⁷⁷ Kot sta opredeljena v poglavju 5 smernic FAO za opis tal (Guidelines for Soil Description, <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Del C: minimalna metodološka merila za določitev vrednosti kazalnikov [...] pozidave tal in uničenja tal

[...]

– Za kazalnike pozidave tal in uničenja tal so uporabljene metodologije skladne z opredelitvami iz člena 3 in Priloge I. Pri teh metodologijah se uporabljajo vsaj produkti programa Copernicus ali po možnosti najboljši razpoložljivi podatki, vključno s posnetki, ustvarjenimi z daljinskim zaznavanjem, ki se dopolnijo z ustreznimi nacionalnimi evidencami.

– Za kazalnik območja poselitve lahko države članice uporabijo podatke, zbrane v skladu z Uredbo (EU) 2018/841, če se taki podatki sporočajo na ravni okrožja.

[...]

– Izbrane metodologije so na voljo v znanstveni literaturi ali so javno dostopne.

PRILOGA III

VODILNA NAČELA TRAJNOSTNEGA UPRAVLJANJA TAL

Uporabljajo se naslednja načela:

- (a) preprečiti je treba, da bi tla ostala gola, in sicer z zasaditvijo in vzdrževanjem rastlinske talne odeje, zlasti v okoljsko občutljivih obdobjih;
- (b) čim bolj je treba zmanjšati fizične motnje v tleh;
- (c) preprečiti je treba vnose ali izpuste snovi, ki bi lahko škodovale zdravju ljudi ali okolju, v tla ali poslabšanje zdravja tal;
- (d) zagotoviti je treba, da je uporaba strojev prilagojena trdnosti tal ter da sta število in pogostost dejavnosti na tleh omejena, tako da ne ogrožajo zdravja tal;
- (e) pri gnojenju je treba zagotoviti prilagoditev potrebam rastlin in dreves na dani lokaciji in v danem obdobju in prilagoditev stanju tal ter dati prednost krožnim rešitvam, s katerimi se obogati vsebnost organskih snovi;
- (f) v primeru namakanja je treba čim bolj povečati učinkovitost namakalnih sistemov in upravljanja namakanja ter zagotoviti, da kakovost vode v primeru uporabe reciklirane odpadne vode izpolnjuje zahteve iz Priloge I k Uredbi (EU) 2020/741 Evropskega parlamenta in Sveta⁷⁸ ter da v primeru uporabe vode iz drugih virov ta voda ne poslabša zdravja tal;
- (g) zagotavljati je treba zaščito tal z ustvarjanjem in ohranjanjem ustreznih krajinskih značilnosti na ravni krajine;⁷⁹
- (h) pri gojenju kmetijskih ali drugih rastlin ali dreves je treba uporabljati vrste, prilagojene območju, če lahko to prepreči degradacijo tal ali prispeva k izboljšanju zdravja tal, pri čemer je treba upoštevati tudi prilagajanje podnebnim spremembam;
- (i) zagotoviti je treba optimizirano količino vode v organskih tleh, [...] da se **prepreči negativen vpliv na** strukturo in sestavo takih tal;⁸⁰
- (j) v primeru gojenja kmetijskih rastlin je treba zagotoviti kolobarjenje in raznovrstnost kmetijskih rastlin ob upoštevanju različnih družin kmetijskih rastlin, koreninskih sistemov, potreb po vodi in hranilih ter integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi;

---

⁷⁸ Uredba (EU) 2020/741 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 2020 o minimalnih zahtevah za ponovno uporabo vode (UL L 177, 5.6.2020, str. 32).

⁷⁹ To načelo se ne uporablja za gozdna tla.

⁸⁰ To načelo se ne uporablja za mestna tla.

- (k) prilagoditi je treba gibanje živine in čas paše ob upoštevanju vrst živali in njihove gostote, da zdravje tal ne bo ogroženo in da se zmogljivost tal za zagotavljanje krme ne bo zmanjšala;
- (l) v primeru znane [...] izgube ene ali več funkcij, zaradi katere je zmogljivost tal za zagotavljanje ekosistemskih storitev bistveno zmanjšana, je treba uporabiti ciljno usmerjene ukrepe za [...] **ponovno vzpostavitev** teh funkcij tal.

PRILOGA IV

PROGRAMI, NAČRTI, CILJI IN UKREPI IZ ČLENA 10

- (1) Nacionalni načrti za obnovo, pripravljani v skladu z Uredbo .../...⁸¹⁺.
- (2) Strateški načrti, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115.
- (3) Kodeks dobre kmetijske prakse in delovni programi za imenovana ranljiva območja, sprejeti v skladu z Direktivo 91/676/EGS.
- (4) Ohranitveni ukrepi in prednostni okvir ukrepanja, določen za območja Natura 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EGS.
- (5) Ukrepi za doseganje dobrega ekološkega in kemijskega stanja teles površinske vode ter dobrega kemijskega in količinskega stanja teles podzemne vode, vključeni v načrte upravljanja povodij, pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES.
- (6) Ukrepi za obvladovanje poplavne ogroženosti, vključeni v načrte za obvladovanje poplavne ogroženosti, pripravljene v skladu z Direktivo 2007/60/ES.
- (7) Načrti za obvladovanje suše iz strategije Unije za prilagajanje podnebnim spremembam.
- (8) Državni programi ukrepov, vzpostavljeni v skladu s Konvencijo Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal.
- (9) Cilji iz Uredbe (EU) 2018/841.
- (10) Cilji iz Uredbe (EU) 2018/842.
- (11) Nacionalni programi nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljani v skladu z Direktivo (EU) 2016/2284, in podatki, pridobljeni s spremljanjem vplivov onesnaženosti zraka na ekosisteme in sporočeni v skladu z navedeno direktivo.
- (12) Celovit nacionalni energetska in podnebni načrt, pripravljen v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999.
- (13) Ocene tveganja in načrtovanje obvladovanja tveganj nesreč v skladu s Sklepom št. 1313/2013/EU.

---

⁸¹ + Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko Uredbe o obnovi narave iz dokumenta COM(2022) 304.

- (14) Nacionalni akcijski načrti, sprejeti v skladu s členom 8 Uredbe .../...⁸²⁺.
- (15) Nacionalni akcijski načrti, sprejeti v skladu s členom 4 Direktive 2009/128/EC.**
- (16) Blažilni ukrepi in ukrepi za zmanjšanje tveganja, navedeni v presojah vplivov na okolje, izvedenih v skladu z Direktivo 2011/92/EU za načrte in projekte, ki bi lahko negativno vplivali na tla.**

---

⁸² + Urad za publikacije: v besedilo vstaviti številko Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev in spremembi Uredbe (EU) 2021/2115 iz dokumenta COM(2022) 305.

PRILOGA V

OKVIRNI SEZNAM UKREPOV ZA ZMANJŠANJE TVEGANJA

- (1) Remediacijske tehnike za in-situ ali ex-situ remediacijo:
- a) fizične remediacijske tehnike:
    - a. ekstrakcija pare, vpihavanje zraka;
    - b. toplotna obdelava, vbrizgavanje pare, toplotna desorpcija, vitrifikacija;
    - c. pranje in izpiranje tal;
    - d. [...]
    - e. odstranjevanje tekoče plasti;
    - f. [...]

  - b) biološke remediacijske tehnike:
    - a. spodbujanje aerobne ali anaerobne razgradnje: bioremediacija, biostimulacija, bioavgmentacija, bioprezračevanje, biovpihovanje;
    - b. fitoekstrakcija, fitovolatilizacija, fitodegradacija;
    - c. kompostiranje, dodatki tlom, površinska obdelava (landfarming) in biorektorski sistemi;
    - d. biofiltracija, čistilna mokrišča in biostelje (biobeds);
    - e. **spremljano** naravno zmanjšanje onesnaženosti;

  - c) kemične remediacijske tehnike:
    - a. kemijska oksidacija;
    - b. kemijske redukcijske in oksidacijsko-redukcijske reakcije;
    - c. črpanje in čiščenje podzemne vode;

- d) remediacijske tehnike **za zmanjšanje prenosa onesnaževal** [...] (z izolacijo, zadrževanjem in spremljanjem):
  - a. prekritje površine, reaktivne pregrade, inkapsulacija;
  - b. kemična stabilizacija, solidifikacija in imobilizacija;
  - c. geohidrološka izolacija in zadrževanje;
  - d. fitostabilizacija;
  - e. nadzor in dejavnosti po zaprtju prek vrtin za spremljanje.

- (2) Ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki niso remediacija, **za zmanjšanje izpostavljenosti**:
  - a) omejitev gojenja in uživanja kmetijskih rastlin in zelenjave;
  - b) omejitev uživanja jajc;
  - c) omejitev dostopa hišnih živali ali živine;
  - d) omejitev črpanja ali uporabe podzemne vode za pitje, osebno higieno ali industrijske namene;
  - e) omejitev rušenja, odstranjevanja pozidave ali gradnje na območju (**npr. konstruktivni ukrepi za prezračevanje, tesnjenje itd.**);
  - f) omejitev dostopa do območja ali do okolice območja (npr. z ograjami);
  - g) omejitev rabe zemljišč ali sprememb rabe zemljišč;
  - h) omejitev kopanja, vrtanja ali izkopavanja;
  - i) omejitev za preprečevanje stika s tlemi, prahom ali zrakom v zaprtih prostorih in uporaba previdnostnih ukrepov za varovanje zdravja ljudi (npr. dihalne maske, rokavice, mokro čiščenje itd.).

- (3) Najboljše razpoložljive tehnologije iz Direktive 2010/75/EU.
- (4) Ukrepi, ki jih po večji nesreči sprejmejo pristojni organi in industrijski upravljavci v skladu z Direktivo 2012/18/EU.

PRILOGA VI

OKVIRNE FAZE IN [...] NAČELA ZA OCENO TVEGANJA ZA POSAMEZNO OBMOČJE

1. Za opis onesnaženja je treba opredeliti **naravo** onesnaževal (**npr. težke kovine, organska onesnaževala itd.**), prisotnih na območju, ter določiti njihov vir, koncentracijo, kemijsko obliko in porazdelitev v tleh, **matični podlagi** in podzemni vodi. Prisotnost in koncentracija onesnaževal v **različnih prvinah** se določita z [...] vzorčenjem in preiskavo **na območju in zunaj njega, če obstaja sum prenosa onesnaževal. Onesnaževala, povezana z dejavnostmi, ki bi lahko povzročile onesnaženje, se vzorčijo v ustreznih prvinah na podlagi okoljskih okoliščin in fizikalno-kemijskih lastnosti onesnaževal, ki vplivajo na njihovo obnašanje v okolju. Upoštevati je treba naravne in antropogene koncentracije v ozadju.**
2. Ocena izpostavljenosti **zahteva, da se opredeli pot, po kateri lahko onesnaževala tal dosežejo prejemnike.** Poti izpostavljenosti lahko vključujejo vdihavanje, zaužitje, stik s kožo, sprejemanje v rastline, prehajanje v podzemno vodo ali druge poti. [...] **koncentracije onesnaževal v prvini izpostavljenosti se združijo s parametri izpostavljenosti (npr. pogostostjo in trajanjem izpostavljenosti, delež zaužitja zemlje itd.)** ter značilnostmi prejemnika, kot so starost, spol in zdravstveno stanje, da se oceni **dnevni odmerek izpostavljenosti.** Povezave med virom, potjo in prejemnikom so povzete v grafičnem, shematskem in poenostavljenem prikazu: konceptualni model lokacije. **Izpostavljenost se lahko oceni z neposredno analizo na mestu izpostavljenosti ali z modeliranjem prenosa onesnaževala v sredstvo izpostavljenosti.**

3. Ocena toksičnosti ali nevarnosti vključuje oceno možnih **škodljivih** učinkov onesnaževal na zdravje **ljudi** in okolje na podlagi doze in trajanja izpostavljenosti. Pri toksikološki oceni ali oceni nevarnosti se upoštevata inherentna toksičnost onesnaževal in dovzetnost različnih **izpostavljenih receptorjev (ljudi in ekosistemov[...])**. Toksikološke informacije se uporabijo za oceno referenčnih doz ali koncentracij, ki se uporabljajo za opis tveganj.
4. Za opis tveganj je potrebna vključitev informacij iz prejšnjih korakov za oceno obsega in verjetnosti škodljivih učinkov onesnaženega območja na zdravje ljudi in okolje, tudi zaradi prehajanja onesnaženja na druge okoljske medije. Opis tveganj pomaga pri **oceni in prednostnem razvrščanju** potrebe po ukrepih za zmanjšanje tveganja in remediacijskih ukrepih **ter pri zagotavljanju, da je stanje tal združljivo s trenutno in načrtovano rabo zemljišč**. Poleg tega lahko pomaga opredeliti cilje remediacije ali upravljanja za območje, na primer glede doseganja najvišjih sprejemljivih mejnih vrednosti ali vrednosti presejanja tal (Soil screening values) za posamezno območje, ki temeljijo na tveganju. **Ocena tveganja vključuje veliko hipotez in negotovosti. Zato je bistveno oceniti te negotovosti, da bi v celoti razumeli pomen pridobljenih rezultatov in sprejeli informirane odločitve.**

Ocena tveganja za zdravje ljudi ali okolje bi morala biti sorazmerna s kompleksnostjo onesnaženega območja.

PRILOGA VII

VSEBINA REGISTRA POTENCIALNO ONESNAŽENIH IN ONESNAŽENIH OBMOČIJ

Oblika in predstavitev podatkov v registru javnosti omogočata spremljanje napredka pri upravljanju potencialno onesnaženih in onesnaženih območij. Register vsebuje in predstavlja naslednje informacije na ravni območja za znana potencialno onesnažena območja, onesnažena območja, onesnažena območja, ki zahtevajo dodatne ukrepe, in onesnažena območja, na katerih so bili izvedeni ali se izvajajo ukrepi:

- (a) koordinate, naslov ali katastrske parcele območja v skladu z direktivama (EU) 2019/1024 in 2007/2/ES;
- (b) leto vpisa v register;
- (c) [...] dejavnosti, ki povzročajo ali bi lahko povzročile onesnaženje in so se izvajale ali se izvajajo na območju;
- (d) status upravljanja območja;
- (e) ugotovitve o prisotnosti ali odsotnosti, [...] vrsti onesnaženja ter tveganju onesnaženja (ali preostalega onesnaženja po remediaciji), če so že na voljo informacije o navedenih elementih, pridobljene s preiskavami tal in oceno tveganja iz členov 14 in 15;
- (f) **potrebni** naslednji ukrepi in koraki upravljanja iz členov 14 in 15 [...].

Register lahko vsebuje tudi naslednje informacije na ravni območja za znana potencialno onesnažena območja, onesnažena območja, onesnažena območja, ki zahtevajo dodatne ukrepe, in onesnažena območja, na katerih so bili izvedeni ali se izvajajo ukrepi, če so te informacije na voljo:

- (a) informacije o izdanih okoljskih dovoljenjih za območje, vključno z letom začetka in letom konca dejavnosti;

- (b) trenutna in načrtovana raba zemljišč;
  - (c) rezultati preiskav tal in poročila o remediaciji, kot so koncentracije in obrisi onesnaženja, konceptualni model lokacije, metodologija za oceno tveganja, uporabljene ali načrtovane tehnike, učinkovitost in ocene stroškov ukrepov za zmanjšanje tveganja;
  - (d) časovnica naslednjih ukrepov in ukrepov upravljanja.**
-